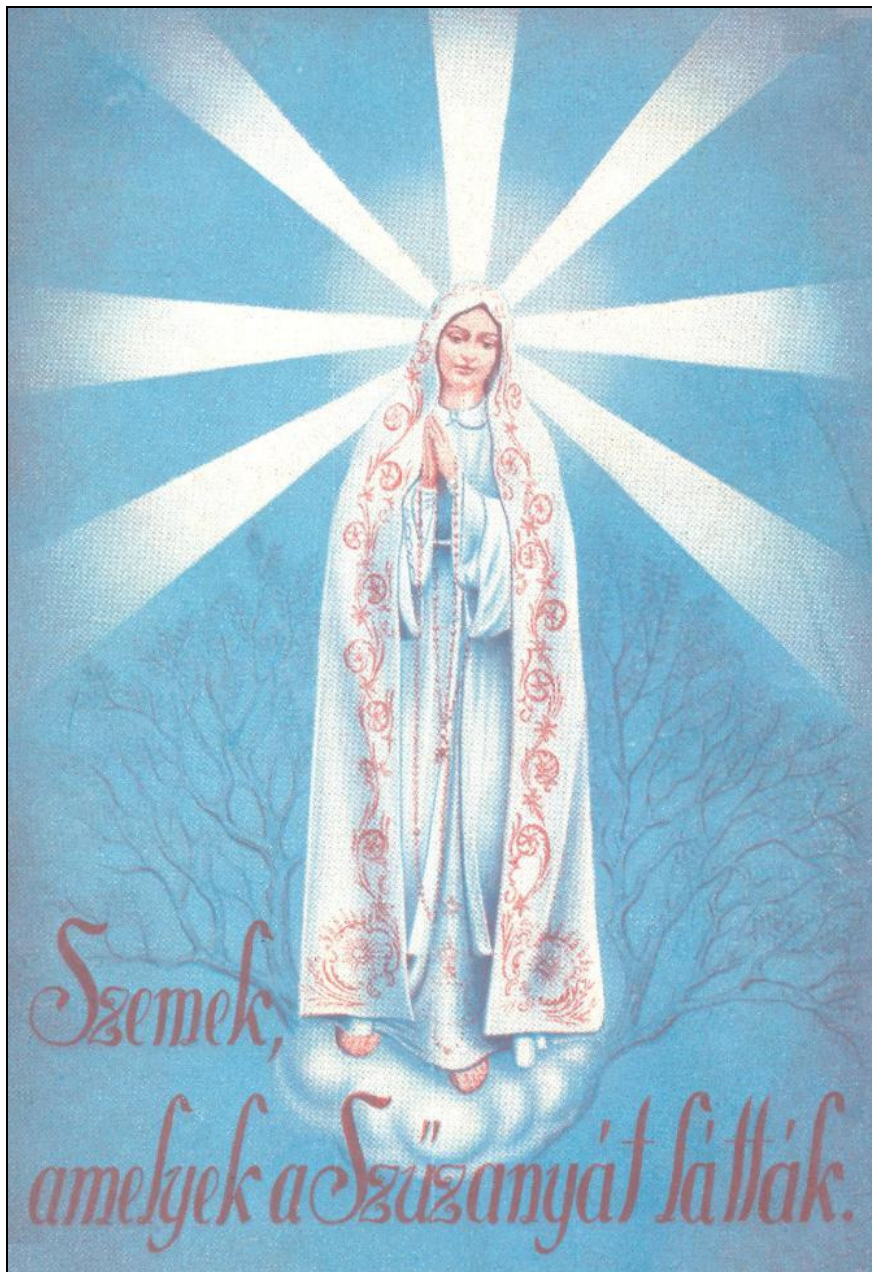

Luigi Moresco Szemek, amelyek a Szűzanyát látták

mű a Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár (PPEK)
– a magyarnyelvű keresztény irodalom tárháza – állományában.

Bővebb felvilágosításért és a könyvtárral kapcsolatos legfrissebb hírekért
látogassa meg a <http://www.ppek.hu> internetes címet.

Impresszum

Luigi Moresco
Szemek, amelyek a Szűzanyát látták

Mi történt a fatimai látók lelkében a jelenések után

Nihil obstat.
Carolus Szitkey S. S. censor dioecesanus.

Imprimatur. No. 4193/1943. Vacii, die 16-a Julii 1943.
† Josephus Episcopus Vaciensis.

A mű eredeti címe:
Gli occhi che videro la Madonna
Fordította: Dr. Békei Irén

A könyv elektronikus változata

Ez a publikáció az azonos című könyv szöveghű elektronikus változata. A könyv 1943-ban jelent meg a Szalézi művek kiadásában.

Tartalomjegyzék

Impresszum	2
Tartalomjegyzék	3
Mi e könyvecske célja?	4
Mit tanít a két gyermek?	6
Olyan gyermekek, mint a többi.....	9
Jellembeli különbségek.....	13
Isteni hatások alatt.....	16
Gyors elmélkedés.....	21
A Szent Szűz nevelési módszere.....	29
Két élet szentségi illata	35

Mi e könyvecske célja?

Jó, ha rögtön előrebozsátom: ez a kis könyv feltételezi a fatimai jelenések történetének ismeretét, és kiegészíti azt a könyvemet, amelyet a Szentszűz kinyilatkoztatásának évfordulóján, májusban adtam ki. Itt szándékosan nem ismétlem meg, csak egész röviden érintem mindazt, ami a jelenésekre vonatkozik vagy csak utalok néhány mellékes eseményre tanulmányunk teljessége céljából.

Többen megkérdezték tőlem, hogy nem maradt-e még kiadatlan anyagom, amit nem használtam föl „A fatimai Szűz” című könyvem szerkesztésekor.

Valóban, a két legutóbbi hivatalos iratban (1941 augusztus és december), amelyet Leiria püspökére bízott Lucia, akinek a Szentszűz megjelent, püspökének tartozó engedelmességből sok kis eseményt mond el Francisco és Jacinta életéből. Ezeket nem akartam az említett könyvbe beilleszteni, mert abba a hibába estem volna, mint sok más életrajzíró, hogy túlságosan megszaportotta a három kis pástorról szóló lapokat annak rovására, ami Szűz Mária jelenéseire és üzenetére vonatkozik. Azt akartam, hogy Szűz Mária legyen a főhelyen, mert a legfontosabb dolog volt az ő tanítása és az ő akarata – valóban ez volt a jelenések célja – és feláldoztam a két kis gyermekről szóló történeteket. Ezek inkább a kíváncsiságnak kedveznek. De a lelkiéletnek ilyen bőséges, fényes forrása sem veszhét kárba.

Itt vagyok tehát, hogy kielégítem azokat is, akik a két kis gyermek életéből új részleteket és eseményeket kívántak: ez az, összegyűjtöttem őket a lelkületükről szóló tanulmányban. Ezek a lapok épülésére szolgálhatnak majd sok kis gyermeknek, ezeknek a képzeletére az ilyen elbeszélés jó hatással lesz. Felhasználhatják ezt paptestvéreim szentbeszédeikben, különösen májusban és októberben és a katolikus akció gyűlésein, sőt felhasználhatja ezt az is, aki nálamnál több felkészültséggel és tapasztalattal bír és teljes munkát szándékszik írni a gyermekek lelkeségéről és a kegyelem működéséről a gyermekekben; új adatokat szolgáltat ez a misztikus-aszkétikus tanulmányokhoz.

A fatimai Szűz csodái közül egyike a legnyilvánvalóbbaknak, hogy Portugália egy ismeretlen (Aire) hegyének három alázatos pástora hirtelen átalakult szemlélődő lélekké. Szívük lángolt a buzgóságtól, hogy megmenthessék a lelkeket, akik a végsőkig rászánták magukat az engesztelésre egészen a gyötrelmig. Így annyi más erény ragyogott bennük, hogy a két kis gyermeket kiváló lelkekké változtatta, akik tökéletessé lettek és gyorsan elérték a mennyországot.

A pástorok közül kettő – akiről itt szó van –, Francisco és Jacinta már meghaltak. Életük valóságos kis műremek. Megtaláljuk bennük kicsiben a szentséget, a keresztényt, aki elérte teljes átalakulását Krisztusban. Mint ahogy a Szentírás mondja: „consummatus in brevi, explevit tempora multa”. Életük nyílt távcső, amely ráirányul a természetfölöttségre s ez a természetfölöttség olyan közel kerül hozzánk, annyira megközelíthető, hogy meglep, bámulatba ejt, és szelíden hív a követésre.

A fatimai üzenetben valami teljesség van; utal az összes keresztény főigazságokra: a Szentháromság, a Szentszűz, az angyalok, Szent József, a bűn, a pokol, a jóvátétel, az üdvösség eszközei, a föld a maga romlottságával és Isten büntetéseivel és végül a mennyország. Mennél inkább távolodunk időben és mintegy távlatban látjuk ezeknek a természetfölötti eseményeknek az összességét, amelyek betöltötték három ártatlan gyermek életét és egy egész nemzetet meghatottak, annál inkább úgy tűnik föl, hogy azok a lelkeket befolyásolják, fontosak és termékenyítőleg hatnak.

Végül még egy szót. Megtörténhet, hogy valakiben fölmerül a kétség, hátha gyanús forrásokból merítettünk vagy legalábbis, a tárgy iránt való lelkesedésünktől elragadva valami képzelt dolgot tettünk közzé, vagy valamit önkényesen értelmeztünk. Mindez nem áll. Azt is,

amit a könnyebb irány kedvéért nem tettünk idézőjelbe, mindent a két említett hivatalos iratból merítettünk; ezek együttvéve körülbelül hatvan gépírásos oldalt tesznek ki.

Maga Lucia biztosít minket: „Visszaszolgáltatom, ami nem az enyém. Tudatosan semmit sem tartok meg magamnak... Tudom, hogy saját magamtól nem írok, nem mondok semmit, és hálát adok Istennek, hogy a Szentlélek segít; érzem, hogy Ő sugallja, amit írnom és mondanom kell. Ha néha a saját képzeletem vagy az én értelmezésem sugall valamit, rögtön érzem az isteni sugallat hiányát és abbahagyom azt, míg csak lelkem mélyén föl nem ismerem, mit kíván Isten, hogy mit mondjak helyette.”

És most eltekintve attól a titoktól, amelynek megtartására Luciát a Magasságbeli kötelezte, vannak-e még más kiadatlan dolgok, amelyek fényt vethetnek Fatima történetére?

Erre megfelel Lucia: „Mostanáig mindent megtettem, hogy a legbizalmasabb dolgokat eltitkoljam Szűzanyánk iriai-medencei jelenéseire vonatkozólag. Valahányszor rávettek, hogy beszéljek, igyekeztem ezt könnyedén megtenni úgy, hogy föl ne fődjem azt, amit annyira kívántam elrejtetni. De most, hogy az engedelmesség kötelezett, íme itt van. Úgy maradok, mint a csupasz csontváz, amelyet kivettek, s elhelyeztek valamely múzeumban, hogy a látogatókat emlékeztesse: milyen semmi mindaz, ami mulandó. Ilyen kifosztottan maradok a világ múzeumában, és az arrajárókat nem a nyomorultságra és semmiségre, hanem az isteni irgalom nagyságára emlékeztetem.”

Végül, hogy eleget tegyek annak a kérdésnek, amelyet mások tettek föl, és amelyet magához Luciához is intéztek: vajon miért nem mondta már meg előbb a titkoknak azt a részét, amely arra vonatkozik, hogy Isten háborúval fog büntetni, erre még megfelel Lucia: „Meglehet, hogy egyesek szerint ezeket a dolgokat már régen ki kellett volna nyilvánítanom, mert, véleményük szerint, akkor sokkal értékesebbek lettek volna. Ez így volna, ha Isten a világnak engem mint jövőmondót akart volna bemutatni. De azt hiszem, hogy az Úr szándéka más volt, mikor mindezeket a dolgokat kinyilvánította nekem. Ha nem így lett volna, akkor 1917-ben, ahelyett hogy hallgatást parancsolt volna – s ezt a rendelkezését az ő képviselői erősítették meg, – azt parancsolta volna, hogy beszéljek. Azt hiszem tehát, hogy az Úr egyedül azért használt föl engem, hogy a világot emlékeztesse, mennyire szükséges a bűn kerülése és mennyire szükséges, hogy imával és engeszteléssel méltó elégtételt nyújtsanak az ellene elkövetett sértésekért. Megvallom, akkora undort érzek ezeknek a dolgoknak kinyilvánításakor – bár szemem előtt van a püspök levele, amelyben megparancsolja, hogy jegyezze föl mindent, amire csak vissza tudok emlékezni, és bár fölismerem bensőmben, hogy Isten akarata szerint ez az az óra, amelyben ezt meg kell tennem, mégis valóságos küzdelemben vívodom ... Úgy lesz, ahogy az Úr akarja ... a hallgatás számomra nagy kegyelem volt.”

Bárcsak ezek a lapok, – amelyeket ájtatos félelemmel és gyermeki merészséggel helyezünk Szűz Mária gyöngéd és szeplőtelen Szíve elé – hozzájárulhatnak az ő szeretetéből fakadó üzenetnek megismeréséhez és mindinkább meggyőzőnének minket az emberiség iránt való anyai irgalmáról.

Az utolsó jelenés után a XXV. évben.

Róma, 1942. október 13-án.

Luigi Moresco

Mit tanít a két gyermek?

Et revelasti ea parvulis (Mt 11,29).
Kinyilatkoztattad a nagy dolgokat a kicsinyeknek.

Oportet nasci denuo (Jn 3,7)
Újra gyermekké kell lennetek.

Van az evangéliumnak egy része, ahol Jézus belső ujjongásának úgy ad kifejezést, hogy az az egyszerűségnek és alázatosságnak legnagyobb dicsőítése. A Szentlélekben örvendezve így szól: „Hálát adok neked, Atyám, hogy elrejtetted ezeket a bölcsék és okosak előtt, és kinyilatkoztattad a kisdedeknek.” Ez egyike az egész evangélium legtöbbet mondó lapjainak; Jézus magasztalja az Ég gondoskodását, mely megjutalmazza az alázatosság kiválóságát.

Az alázatosság kiüresíti az embert, hogy Isten töltsse be; ez a legbiztosabb út az Ő elérésére. Ez a szükséges föltétele az erénynek és a tökéletességnek. Szűz Máriáról is azt mondja Szent Bernát, hogy bár „tetszett Istennek szüzessége miatt, mégis alázatossága miatt érdemelte ki, hogy Isten anyja legyen.”

Ez a titka annak, miért szólott Isten a világhoz a portugáliai Fatimában Aljustrel három kis pásztor: Jacinta, Francisco és Lucia által.

A nagy fölfedezések, a szemérmetlen élvezetek és főképp a bálványozásig fajult góg korában – gondoljunk az emberfölötti emberre – e korban Isten három írni-olvasni nem tudó gyermeket használt föl, hogy utat mutasson a világnak. Ezen az úton járva megigazulhat és megoldhatja kínzó válságait.

Isten a kicsinyekkel Szűz Mária anyai hangján át érintkezik, az ő gondviselő jósága ezt az irgalom-hidat vetette a világ fölé. Ők kristályos egyszerűségükkel és keresztségi tisztaságukkal válnak az égi érintkezés méltó szereplőivé és az isteni titkok hiteles letéteményeseivé. Az Úr Jézus bizonyos módon már életében is szentnek nyilvánította őket. Egy napon, amikor az apostolok tudni szerették volna, hogy közöttük ki a legnagyobb, figyelmüket egy gyermekre irányította és így szólott: „Ha nem lesztek ilyenekké, nem mentek be a mennyek országába...; a kisdedeké a mennyek országa.”

De van még egy más szemszög is: a gógös majdnem mindig tisztátalan, mert a kettő között kölcsönös összefüggés van, amit így lehet megfogalmazni: a tisztátalanság az érzékek gögje, csak az egyszerű és tiszta szívükkel érintkezik, akikben nincsen csalafintaság, sem kibúvók, sem álszenteskedés, hanem egyenesen, tiszta szándékkal indulnak az ő keresésére. „Boldogok a tisztaszívűek, mert ők meglátják Istent!” A Szentlélek kiváló szeretettel lakik a tiszta szívekben, a gyermekek szívében, mert tiszta tükrök, amelyek átengedik a fényt; a fényt, amely Isten. A tisztaság a lélek füle, és amilyen mértékben finom és érzékeny az, olyan mértékben érti meg Jézusnak, az örök tisztaságnak, benső titkait.

Tehát új megvilágításban érthetjük meg Jézus különös szeretetét: „Engedjétek hozzám a kisdedeket.”

A fatimai pásztorok gazdag kegyelmekkel jönnek, s az üdvösség hírének válnak tanúivá és hitvallóivá. Jacinta és Francisco, akik már az erdei temetőben pihennek, és megdicsőülésüket várják, ezekből a lapokból úgy beszélnek, mint akiknek tekintélyük van. Isten, aki megveti a büszkéket és örülségükben magukra hagyja őket, ezeknek megadta egy rendkívüli tanítómesterség adományát, hogy az eltévelyedett emberek ismét bocsánatot és békét találhassanak, és hogy az egek megadhassák a földnek az irgalom harmatját.

Reggel van. A keleti égboltot halványan megvilágítja a hajnal. Egy erős hang három gyermeket hív; ketten testvérek, Francisco és Jacinta, és a harmadik, Lucia, az unokatestvérük. Álmos szemük a hajnali derengésben az utolsó csillag ragyogását keresi, amely nyugton késlekedik, s a nap már üldözőbe vette. A völgy erdőire lassan leereszkedik a páras ködköpenyeg. Hajnalhasadáskor a nap első merész sugarai megcsókolják a Sierra legmagasabb hegylancát, hogy azután egészen az alig látható szakadékokig szálljanak alá.

Egy juhakol ajtósarkai megcsikordulnak, és a juhok bégetése – ez a nap három kis társának szóló üdvözlés – egyszersmind a természet öntudatlan imádsága.

A kisgyermek a juhokat a legelő felé hajtja, miközben a reggeli átlátszóban úgy alszanak a kis fehér házak, mintha elszenderedtek volna. A tekintet messze kalandozik, amerre a zöldön túl a föld párázik a születő nappalnak fenséges szépségében. A kis pásztorok folytatják reggeli imádságukat. Csöndes tekintetük gyermeki ártatlansággal fedezi föl minden egyes óra szépségét – a forrás csobogása a mezők között, csöndbe burkolódzó fehér kis tanyák, sűrű erdők és kristályos patakok, amelyek visszatükrözik a teremtés sokféle összhangját –: folytonos szemlélődése ez és az ártatlan szívnek néma himnusza az örök időktől való Szépséghez.

Az órák ártatlan játékok és egyszerű beszélgetések közt telnek, míg a fűben a napégette hegygerincen nyugodtan leleg a nyáj.

Dél van. A hegység mély csöndjét megtöri és fölvidítja az ujjongó harangzúgás, amely zöld, meredek lejtőkön függő falvakból száll alá, a délidő élénk fényébe merült tündöklő falvakból. A levegőt eltölti a vidáman teljesített kötelesség zenéje, s a becsülettel kiérdemelt pihenés öröme hívogat.

A kis gyermekek egy forrás mellett előszedik zsebükből az ebédjükét: kenyeret és némi kis tegnapi maradékot.

Azután Szűz Mária imájának ideje van, régi hagyományos szokás ez, még édesanyjuk térdén tanulták. Az őket megelőző nemzedékek lelki öröksége ez. Ők kicsi, öntudatlan birtokosai egy nagy kincsnek, amelyet teljesen értékelni nem tudnak. A mező fűvén térdelve mondják a rózsafüzért, vagy valamely barlang oltalma alatt, vagy egy gesztenyefa árnyékában: Üdvözlégy Mária malasztal teljes... Imádkozzál érettünk, bűnösökért, most...

1916-ban, éppen abban az órában, a tavasztól őszi terjedő időszakban, háromszor jelenik meg nekik egy angyal, és tudtukra adja, hogy Jézus és Mária Szívének velük irgalmassági terve van, és figyelnek az ő könyörgéseikre. 1917 májusában pedig a Szentszűz jelenik meg nekik abban az „óra”-ban, buzdítja őket, hogy jól végezzék a rózsafüzért, és meghívja őket a következő hónapokra, októberig, öt más találkozásra, és bátorítja őket, hogy imádkozzanak és szenvedjenek a szegény bűnösökért.

– Az én hazám az ég – felelte Lucia kérdéseire a szomorúság fátylába burkolt fehér Látomás.

A találkozások rendszeresen következnek egymás után, kivéve augusztusban. Ekkor kényszerűségből megszakítják őket: a polgármester a két kis gyermeket börtönbe veti, és igen kemény próbára teszi. De a Szentszűz néhány napi késedelemmel egy más helyen ismét megjelenik. A kegyelmek egész hősköteménye bontakozik ott ki. Fokozatos tanításban részesít az Anya három kicsi gyermeket, a lelkiélet útjára tereli őket látomásokkal és benyomásokkal. Megmutatja nekik a poklot, rájuk bíz titkokat, ezek közül néhány a mai időkre vonatkozik, melyben élünk; szomorúnak mutatja magát az embereknek, különösen Istent illető bántalmazásaik miatt, és az üdvösség útját a saját szeplőtelen Szívének tiszteletében jelöli meg, amely az emberiség békéjének és új áldásoknak forrásai; egy kápolna fölállítását is kéri.

Így a két Marto-testvérnek külön látomásaikban haláluk előtt fölfedi a természetfölötti valóságok más távlatait.

Attól a május 13-tól kezdve a három pásztor élete a kegyelmek sorozata, folytonos védekezés a sátán cselszövényei és erőfeszítései ellen, aki a keletkező ájtatosságot szeretné elfojtani.

Egy egész nemzet felocsúdik zsibbadtságából és fölvidul a természetfölötti áramlattól. Önmegtagadásokkal teli zarándoklatok járják Portugália utcáit. Jótétemények, csodák, megtérések és csodálatos dolgok jelölik az Ég jóakarátának és Szűz Mária irgalmasságának állomáshelyeit. Manapság Fatima a világ és Európa Mária-tiszteletének legnagyobb középpontja. És mindez egy rózsafüzérimádságból eredt, amelyet három kis pásztor egy sivár és barátságtalan hegyen, a déli napon imádkozott el. Azon a délutánon a három unokatestvér a jóllakott juhokat úgy hajtotta az akol felé, hogy a szemük még káprázott az égből alászállott nagy, fehér fénytől, szívük túláradt a rendkívüli üzenet nyomán keletkezett égi örömtől. Hanem attól az órától kezdve egy felsőbb valóság olyan nyomot vésett életükbe, amelyet többé eltörölni nem lehet. Az égi hang azt kívánta ártatlanságuktól, hogy legyenek tanúi és hordozói a jóhírnék: Szűz Mária, a bűnösök anyja, ismét megjelent a világnak.

Kinn az alkonyat lángba borítja a Sierra többi csúcsát, a szürkületben elmosódnak a tárgyak körvonalai, nyugodtabb, szelídebb színárnyalatokat öltenek, és minden földi emlék belevész az azúr-kékség csendes végtelenségébe. Az égen millió csillag gyúlt ki, és a távoli csillagok nyugodt tündöklése mint valami békés szivárvány borul három gyermek izgatott álmára. Szívük olyan, mint a habzó kehely, és Jacinta száján kibuggyan a fékezhetetlen izgalom árja: „Édesanyám, ma láttuk a Szentszűzet!”

Olyan gyermekek, mint a többi

Ex ore infantium et lactentium perfecisti laudem (Zsolt 8,3)
Dicséretedet a kicsinyek és gyermekek hangja által tetted tökéletessé.

Francisco és Jacinta, a két pásztor, teljesen rendes gyermekek voltak. Ez kitűnik abból is, amit a szülőktől tudunk és Lucia szavaiból is. A jelenések előtt semmi sem különbözteti meg őket más gyermekektől. Súlyos betegség sosem kötötte őket ágyhoz, kivéve a „spanyol”-t, amely szövődményeivel sírba vitte őket. Életük egészséges, állandó kapcsolatban áll azokkal az alázatos dolgokkal, amelyek a hegyi lakók apró világát alkotják. Mindig szabad levegőn, az árnyas gesztenyefák vagy a nagy tölgyek alatt vannak, ezekben gazdag a hegyvidék. Fogócskázni a hol kopár, hol mezős hegygerinceken, kezüket a forrásokba és a környék patakjaiba mártogatják, versenyeznek – mint Francisco tette, – a madarak csattogását utánozva. És mindezt egyszerű kötelességteljesítés keretében teszik: lefelé terelik a juhokat, az itató vályúhoz hajtják, visszahívják, amikor hazaindulnak, és az est beálltával bezárják őket az akolba. A szintér igen szűk: a ház, a plébánia, barátai, a juhok és a természet, amely azon a környéken nem éppen dús, inkább rideg, – ezek járulnak hozzá a kissé darabos neveléshez, amilyen már a parasztnál lenni szokott. Azoknál az élet elemi követelményei előbbrevalók minden érzelemnél – bár ezek sem hiányoznak, – hanem gyakran kevésbé tudatosak és néha kevésbé mélyek. Dolgozni kell, és korán kell kenyeret keresni! Amint koruknál fogva tehették, előbb Luciát, azután két kis unokatestvérét kenyérből, sajtból vagy valami előzőnap vacsora-maradékból álló batyuval fölverték az ágyból, mert lefelé kell hajtani a juhokat. A tanulás fényűzés. Elég, ha meggondoljuk, hogy abban az időben csak a fiúcskakat küldték iskolába, és közülük is minden családból csak egyet-kettőt, éppen csak azért, hogy írni, olvasni, számolni tudjanak, s hogy a család szerény háztartása számára néhány társadalmi jelentést megtehessenek. Különösnek látszik, hogy bár a Szentszűz ajánlotta Luciának az olvasás megtanulását, édesanyja mégsem akart róla hallani. Egy napon megkérdezték Luciától:

– Hát így tartod meg a rendelkezést, hogy tanulj, amelyet az Úrnő adott neked?

Lucia így felelt:

– Hallgattam, nehogy anyámat vádoljam, aki akkoriban nem akarta nekem megengedni, hogy iskolába járjak. Otthon azt mondták, hogy hiúságból akarok olvasni tanulni. Addig a kislányok közül majdnem senki sem tanult olvasni; az iskola csak a kisfiúk számára volt. Csak később nyitottak Fatimában iskolát leánykák számára.

Nagy szeretet fűzte Jacintát Luciához; Franciskót Luciához kevésbé, talán mert a természetük különbözött. Ez az ártatlan szeretet kitűnik sok kis esemény elbeszéléséből, amelyeket Lucia leírt. Egyetértettek a játékok megválasztásában, bár mindegyiknek megvolt a saját kedves játéka. Komolyan sosem veszekedtek egymással, és mindig együtt voltak. Meghatókká válnak ezek a jelentések a természetfölötti testvéri szeretetről, különösen a végső búcsú órájában:

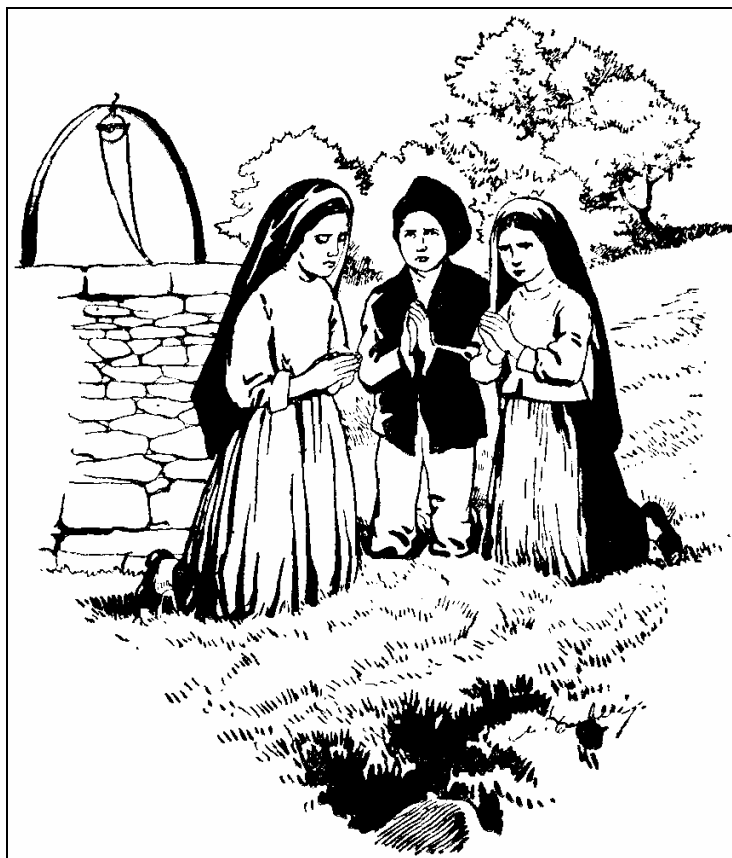
– Elmegyek a mennyországba, de ott majd megkérem az Úr Jézust és a Szentszűzet, hogy mielőbb hozzanak föl titeket is! – mondta Francisco, mielőtt kilehelte lelkét.

Lucia és Jacinta ezt felelték:

– Sokszor üdvözljük az Úr Jézust és a Szentszűzet és mondd meg nekik, hogy annyit fogunk szenvedni, amennyit csak akarnak.

Egyszerűségük kristálytisza. Semmi csalafintaság, semmi hazugság sem teszi zavarossá jelentéseiket. Úgy látszik, hogy az őszinteség főtulajdonsága mindegyiknek. Jacinta az, aki édesanyjának kissé tartózkodó hangon azt mondja:

- És ha nem hiszel, akkor a jó Isten reád is mér majd büntetést!
 Ismeretes már az a kis esemény, amely a második megjelenést megelőző estén történt, amikor Jacinta rá akarta bírni édesanyját, hogy menjen velük az Iria-medencébe.
 – De hiszen ma Szent Antalhoz kell mennünk, – felelte anyjuk – a plébánia ünnepe van.
 Erre Jacinta így folytatta:
 – Szent Antal csúnya, a Szentszűz pedig szép; de ha a Szentszűz azt fogja nekem mondani, hogy menjek Szent Antalhoz, akkor majd odamegyünk.

Luciáék szérűskertjében volt egy kút, ahol a három pásztor gyermek szeretett játszani és imádkozni.

Ki gondolná, hogy hegyvidéki kis paraszt gyerekekben ilyen finom érzésű költői lélek rejtőzik? Estefelé a két kis gyermek Luciára vár, hogy a legeltetésből hazatérjen, és alig hallják meg messziről a nyáj lármáját, Jacinta unokanénje elé siet, míg Francisco a ház előtt egy kőlépcsőn ül, és együtt mennek a régi sűrűbe, hogy játszanak, míg csak „a Szentszűz és az angyalok meg nem gyújtják lámpáikat az égben” (így nevezték a holdat és a csillagokat). Az a játék is hevítette őket, ki tud mindezekről többet mesélni. Francisco csodálkozva bámulta a fényes napkeltét, és sokáig magányosan maradt, hogy kiélvezze a Sierra-hegylánc mögötti gyönyörű alkonyatok látványának örömét, míg az eget egészen lángba borította a fényár, amely az óceánba hanyatló napot kísérte. És így állt ott elgondolkozva, míg csak egy utolsó vándor fénysugár maradt ott. – Akkor így szólt:

– Semmiféle lámpa sem oly szép, mint az Úré!

De Jacinta más véleményen volt, ő a Szentszűz lámpáját (a holdat) szerette, mert „az nem bántja a szemet”. Máskor Francisco a napsugarakért lelkesedett, amelyek visszaverődtek a

házak ablaküvegeiről vagy a fákon, a Sierra erdein szétszórt harmatcseppekről. Ezek úgy ragyogtak a napon, mint a csillagok, „amelyek ezerszer szebbek az angyalokéinál”.

* * *

Francisco igen szerette a madarakat és nem tűrte, hogy kiszedjék őket a fészkekből. Uzsonnakenyerének egy részét elmorzsálta, és útjuk egyes helyein a kövekre szórta, hogy legyen mit enniük. Mikor látta, hogy közelednek, a nevére szólította őket, mintha megérthették volna, és azt akarta, hogy senki se közeledjék feléjük, nehogy megijedjenek. Így szólt hozzájuk: „Szegénykék, igen éhesek vagytok, jöjjetek, jöjjetek, egyetek.” Azok nem kérték magukat, és seregestül siettek oda. Az volt Francisco öröme, mikor látta, hogy telt begyecsével szállnak a fák tetejére, és kedves csicsergéssel énekelnek. Ezt ő művészién utánozta, és együtt énekelt velük. Egy napon találkozott egy fiúcskával, akinek kezében egy imént fölszedett kis veréb volt. Francisco fájdalommal telten két húszast ígért neki, ha szabadon engedi. A kis kópé ráállt, de előbb meg akarta kapni a pénzt. Francisco akkor rögtön az Iria-medence közelében egy ismerős házába szaladt, hogy kölcsön kérje a pénzt és kiszabadíthassa a foglyot. Mikor azután repülni látta, tapsolt örömeiben és így szólt:

– Vigyázz, nehogy megint megfogjanak.

Alig hallja meg Francisco a Szentszűz első megjelenésének napján, hogy „a mennyországba kerül, de csak miután sok rózsafüzért imádkozott”, ugrándozni kezd örömeiben és mellén keresztbefont karokkal azt mondja:

– Ó Szűzanyám, annyi rózsafüzért imádkozom, amennyit csak akarsz!

Olyan lelkek voltak, akik természetüknél fogva hajlottak a szépre, a jóra: naturaliter-christianae!

Ismerjük játékaikat és énekeiket is, amelyeket Sierra-beli társaiktól tanultak és néha a nagyok szájából hallottak. Úgy játszottak, hogy köveket hajigáltak, vagy eldugtak egy gyűrűt, vagy tekéztek, zálogosdit játszottak és kártyáztak is. Ezt Francisco különösen szerette. Két csomag kártyájuk volt. Francisco dudálni szokott, s a leánykák az odavalós táncokat járták.

Egyik legszebb „pásztorének”, amelyik reánk maradt ez:

Szeretem Istent az égben, a földet is szeretem,
Szeretem a virágos rétet, Sierránk juhait kedvelem.
Szegény pásztorlányka vagyok, Máriához imádkozom,
Nyájam közepette a delelő nap vagyok.
Megtanultam ugrándozni, mint a bárányok;
A föld vidámsága, a völgy lilioma vagyok.

Megvoltak hagyományos ünnepeik: így farsang idején mindenki hozott valamit, vagy olajat vagy lisztet vagy húst, és összegyűltek valamelyik házban. Mialatt a leányok a vidám lakomát készítették, azalatt a fiúk kinn voltak és késő éjszakáig táncoltak. A tizennégy évnél fiatalabb fiúk utánozták az idősebbeket. Ugyanazt tették. Mindez hozzájárul, hogy megismerjük vidám gyermekségük színterét. Nem hiányoznak a kis tréfák sem. Ezekben annyi az egyszerűség, hogy a szentferenci „Fioretti”-re emlékeztetek. A jelenések után egyszer Francisco visszavonult, hogy egy bokor tövében magányosan imádkozzék. Sokkal mélyebben eltöltötte a vágy, hogy a megsértett Úr Jézust megvigasztalja, semmint hogy a bűnösöket a pokolból kiszabadítsa, amint ezt Jacinta tette. Egyszerre csak Luciához segítségért kiabált. Mindketten odaszaladtak, és térdepelve, remegve találták. Nem volt ereje, hogy felálljon.

– Mi történt? Mi bajod? – kérdezték tőle, s a félelem elfojtotta hangjukat.

– Volt itt egy nagy állat, olyan, amilyen a pokolban van és tüzet lehel!

A két unokatestvér nem látott semmit. Nevetni kezdtek és így szóltak:
– Sosem akarsz a pokolra gondolni, nehogy félj, és most te remegsz elsőnek!

* * *

Mégis különböző kis hibáik is vannak. Emberi gyarlóságok ezek. Teherként hordozzuk ezeket a születésünk napjától fogva. Jacinta néha szeszélyes és makacs. Lucia alázatosan beismeri: „Az igazat megvallva, a hiúság volt legcsúnyább ékességem ... ünnepnapokon szerettem magam aranylánccal és vállamig érő nagy fülbevalókkal díszíteni. Fejemre pedig arany fűzérrel és színes tollakkal ékesített kalapot tettem. A szomszédságban egyetlen kisleány sem volt ilyen szépen kicsinosítva. Testvéreim és Teréz, a keresztanyám, büszkélkedtek ezzel. A többi kisleány nagy csoportban vett körül engem, bámulták a sok szép díszet, én pedig nagyon élveztem ezeket a figyelmességeket.” Másutt pedig egy kedves kitéréssel így ír: „Mindenki szeretetet és tiszteletet mutatott irántam, kivéve egy árvaleánykát. Őt Teréz, a keresztanyám vette magához, amikor a leányka anyja meghalt. Ez úgy látszik, attól félt, hogy én majd megfosztom őt a remélt örökségtől. Bizonyosan nem is tévedett volna, ha a jó Isten nem szán nekem sokkal értékesebb örökséget.”

A gyermekek igen vidámak és bárkinnek a házába lépnek, mindenki érzi ártatlanságuk vidám üdítő áramlatát. Bárhová mennek, a gyermekek köréjük sereglenek, velük énekelnek és táncolnak. A vendégeket pedig megajándékozzák dióval, szárított fügével és friss gyümölcscsel.

Lucia így ír: „Egy vasárnapon, szentmise után egyik szomszédos helységből több barátnőnk kérte édesanyámat, engedje, hogy velük tölthessem a napot. Mikor megkaptuk az engedélyt, arra kértek, hogy vigyem magammal Jacintát és Franciscót. Miután ebbe nagynéném beleegyezett, az említett helységbe, Moitába mentünk. Ebéd után Jacinta az álmodástól lógatni kezdte fejecskéjét. Alvers József, a házigazda, felszólította unokatestvérét, hogy vigye őt az ágyába. Nemsokára mélyen aludt. Megérkezett a kis falu népe, hogy a délutánt velünk töltsék. És mindenki lábujjhegyen ment az ajtóhoz, úgy hallgatóztak, hogy vajon fölébredt-e már. Bámulatba ejtette őket ez a mély álom, ajkának mosolya, angyali testtartása, amint kezecskéit az ég felé emelte. A szoba hirtelen megtelt kíváncsiskodókkal. Mindenki látni akarta. József úr felesége és unokatestvérei azt mondták: „Valóban angyalnak kell lennie!” és mély tisztelettelelve, térden állva maradtak ott ágyánál, míg fél őt felé hívnom kellett, hogy az Iria-medencébe menjünk rózsafűzérimádságra és azután hazatértünk.”

Ebben a keretben bontakozott ki ez a természetfölötti színjáték, amely a luzitán hegyvidék három kis tanulatlan pásztorgyerekeit hatalmas kegyelmi hősköltevény szereplőivé avatja.

Jellembeli különbségek

Stella... a Stella differt in claritate. (1Kor 15,41)
Egyik csillag különbözik fényességben a másik csillagtól.

Érdekes megfigyelni a három kis pásztor bontakozó egyéniségének fokozatos fejlődését. Tudvalevő dolog, hogy a kegyelem tekintetbe veszi a természetet, és rajta épül. A vérmérséklet mindenkinél nagy szerepet játszik. Ez tekinthető alapul. Rajta bontakoznak ki a Szentlélek kegyelmi behatásai. A szenteknek a keresztyény hősöknek összecsendülő sokféleségét az egyes vérmérsékletek sokfélesége magyarázza. Egy sincs köztük, aki a másiknak puszta másolata volna. A lelki világban a legkülönbözőbb fejlődések nagy bőségben vannak meg, sokkal inkább, mint az értelmi vagy anyagi világban. Ezért fogtunk bele Francisco és Jacinta lelkének lélektani tanulmányába, hogy egy kis ízelítőt mutassunk arról az egyesülésről, amely a két kis gyermek lelkében a kegyelem és a természet között jött létre.

Úgy látszik, a három gyermek között Jacinta a legértelmesebb. Francisco inkább engedékeny, hajlékony akaratú és – ha nem téves a kifejezés – inkább szenvedőleges, ellentétben Luciával, aki erélyesebb, merészebb természetű. Ha rendszerező hajlamunk nem vezetne a túlságos szellemeskedésre és erőltetettségre, hozzátehetnénk, hogy Jacintában túlteng az értelem, Franciscóban az emlékezet, Luciában az akarat és mindhárman kiegészítik egymást.

* * *

Lucia elbeszéli, hogy az angyal harmadik megjelenése után néhány nappal Francisco ezt kérdezte tőle:

– Téged az angyal a szentáldozásban részesített, de mit adott nekem és Jacintának?

És Jacinta rögtön így felelt akkora örömmel, amit nem bírt magában tartani:

– Ugyanazt adta, a szentáldozást. Nem láttad, hogy a szentostyáról vér csöpögött?

Akkor Francisco mintegy álomból ébredve így szólt:

– Éreztem, hogy Isten bennem van, de nem tudtam, hogyan. És letérdepelt testvérkéjével a földre és sokáig ismételtette az angyal imáját.

A júliusi jelenés előtt Luciát igen leverték édesanyjának fenyegetőzései és ütlegei. Attól félt, hogy az ördög incselkedett vele. Nem akart többé elmenni az Úrnő találkozására. A két kicsit nagy fájdalom töltötte el. Francisco bátorítani igyekezett Luciát és így szólt hozzá:

– Ugyan, hát nem mondotta-e Úrnőnk, hogy sokat kell majd szenvednünk azért, hogy Urunkat és szeplőtelen Szívét kiengeszteljük a sok bűn és sérelem miatt? És te oly szomorú vagy, holott ezzel a szenvedéssel is engesztelhetünk? Legyünk tehát boldogok!

Jacinta az ő következetességével jobb bizonyító okot talált és így szólt:

– Nem az ördög, nem lehet az! Az ördög olyan csúnya és a föld alatt van. Az az Úrnő pedig olyan szép és láttuk, hogy fölemelkedett az égbe.

Előző este csillagvilágnál találkoznak mindhárman a régi szérún. Francisco akkor megkérdezi Luciát:

– Eljössz-e hát velünk holnap?

– Nem megyek, már megmondtam neked, hogy többé nem megyek – felelte Lucia határozottan.

Francisco így folytatta:

– Jaj, de kár! Miért gondolkozol most így? Nem látod, hogy nem lehet az ördög? A jó Isten már úgylis olyan szomorú az elkövetett bűnök miatt, és ha te most nem jössz a Medencébe, gondold el, még szomorúbb leszel! Jöjj hát el!

– Mondtam már, hogy nem megyek, hiába is kéred ezt tőlem! – fejezte be Lucia, és megkeményítve szívét hazaszaladt.

Néhány nappal később Francisco azt mondta neki:

– Hidd meg, azon az éjszakán semmit sem aludtam. Az egész éjjelt sírással és imádsággal töltöttem, hogy a Szentszűz rábírjon az eljövételre.

Lucia elbeszéli, hogy Francisco és Jacinta jelleme homlokegyenest ellentétes volt. Talán ezért szerette Francisco Jacintát annyira, a vezetésére hagyatkozott, és jobban szerette őt, mint János testvérét. Egy alkalommal, amikor édesanyja megtagadta tőle az engedélyt, hogy Jacintával mehessen, így szólt megszokott szelídségével:

– Ó drága édesanyám, nem bánom én, de hiszen Jacinta akarja, hogy vele menjek.

Amint a legelőre kimennek, Francisco fölmege a legmagasabb sziklára, és dudálni kezd, míg Jacinta és Lucia énekelnek. Szükszavú volt, rendszerint utánozta a kislányokat, és csak ritkán kezdeményezett valamit. Igen szelíd természetű volt; részt vett a játékokban, de kevésbé lelkesedett értük. Azt mondta:

– Játszom, de úgylis tudom, hogy veszíteni fogok.

Lucia ezt írja:

– Francisco kissé különbözött Jacintától, az arca mindig vidám és hozzánk mindig szíves és engedékeny volt. Megkülönböztetés nélkül minden gyermekkel játszott. Nem veszekedett senkivel. Csak akkor húzódott vissza néha a játéktól, amikor látta, hogy valamit nem bír elviselni. Ha megkérdezték tőle, miért vonult vissza, azt felelte: „Mert nem vagytok jók!” Vagy: „Mert nem akarok tovább játszani.” Betegsége alatt is szabadon ki- és bejártak a gyermekek szobájában anélkül, hogy szólt volna érte valamit. Fiatal kora és csekély vallási műveltsége ellenére igen érzékeny lelkiismerete volt és kifejezett engedély nélkül nem hagyta, hogy a juhok mások rétjein átmenjenek.

* * *

Lucia így folytatja:

– Csupán rokoni barátság fűzött Franciscóhoz. Ez a barátság megszerezte számunkra a kegyelmeket, amelyeket Isten méltóztatott nekünk megadni. Francisco csupán arcvonásai és erénygyakorlatai alapján látszott Jacinta testvérének. Nem volt olyan szeszélyes és élénk, mint ő, ellenkezőleg békés, alkalmazkodó természetű volt. Ha játékaink és szórakozásaink közben valaki nyakaskodva megtagadta tőle jogait mint nyerőét, Francisco ellenállás nélkül engedett és csak ilyen beszédre szorítkozott: „Azt hiszed, hogy te nyertél? Legyen! Én ezzel nem törődöm!” Nem mutatott semmi szenvedélyt a tánc iránt, mint Jacinta, szívesebben fújta dudáját, míg a többiek táncoltak. A játékokban elég élénken részt vett, de kevés gyermek szeretett vele játszani, mert mindig veszített. Magam is bevallom, hogy nem nagyon vonzódtam hozzá, mert békés természete néha fölizgatta az én szélsőséges élénkségű idegeimet. Néha megfogtam a karjánál és kényszerítettem, hogy üljön le a földre vagy egy kőre és megparancsoltam neki, hogy ott maradjon nyugton, ő pedig úgy engedelmeskedett nekem, mintha valami nagy tekintély volnék. Később megbántam és keresésére indultam, és kézen fogtam, ő éppen olyan jókedvűn jött velem, mintha semmi sem történt volna. Ha a huncut fiúcskák közül valamelyik felhasználta az alkalmat, és ellopott tőle valamit, azt mondta: „Hagyjátok nála, nem törődöm vele!” Emlékszem, hogy egy napon házunkba jött egy zsebkendővel, amelyre a názáreti Szűz¹ volt festve, ezt éppen akkor hozták onnét. Nagy

¹ Ez egy kis szentély a tenger partján, halászok, tengerészek áhítattal tisztelik.

örömmel mutatta az egész gyermekszeregnek. Megcsodálták, és kézzől-kézre adták. Kis idő múlva eltűnt a zsebkendő. Keresték, de hiába. Kevéssel utóbb fölfedezték egy másik kisfiú zsebében. El akartuk venni tőle, de ő erősítette, hogy az az övé. Ő is a szentélyből hozta magával. Akkor Francisco, hogy véget vessen a civakodásnak, odament hozzá és azt mondta neki: „Odaadom neked, nekem nem kell az a zsebkendő!...” Mikor én hétéves koromban a juhokat legelőre kezdtem vinni, úgy látszott, hogy nem nagyon törődik vele. Estefelé várt rám húgocskájával. De úgy tűnt föl, hogy ezt nem annyira irántam való barátságából tette, hanem azért, hogy neki kedvében járjon.

Lucia így fejezi be:

– ... úgy tűnt nekem, hogyha felnőtt volna, főhibája az érzéketlenség és a jellemvonások hiánya lenne.

* * *

Luciának ezt az ítéletét kissé szigorúnak találom, mert ennek oka nem annyira az akaratbeli fogyatékoság, mint inkább vidám természete volt. Nem hiányzott belőle az erélyesség és nem töltötte el gyermekes gyávaság. Maga Lucia bátornak mondja őt, a bátorság pedig az erős akarat gyümölcse. Valóban, egy cseppet sem mutatkozott félénknek. Ha éjjel egyedül kellett neki valamilyen sötét helyre menni, nem mutatott idegenkedést. Játszott a gyíkokkal és kígyókkal, amelyeket talált, a botja köré csavarta őket, és a kövek lyukaiban a juhok tejéből inni adott nekik. Bokrokban, barlangokban megkereste a nyulakat, vakondokat, rókákat, sündisznókat és más állatokat.

Jacinta ellenkezőleg erősebb akaratú; könnyen sértődik, magatartása határozott. Ez az oka, hogy erkölcsi tekintéllyel bírta Lucia fölött is. Lucia maga tanúskodik róla, hogy részben legbensőbb gyermekkori barátjának, Jacinta társaságának köszönheti ártatlansága megőrzését, mert Jacinta csak éveit tekintve volt gyermek.

Mindez elégséges annak a talajnak megismerésére, amelyet a kegyelem megmunkált, és amelyben kialakította műremekeit. Egyszerű kis lelkek voltak, akikben Isten – a kikerülhetetlen gyarlóságok közepette is – meglelte a keresztségi ártatlanság drágakövét.

Isteni hatások alatt

Si quis est parvulus, veniat ad me (Bölcs 9,4)
Ha valaki kicsiny, jöjjön hozzám.

„Kik az emberek, hogy Te, Uram Isten, törődöl velük?” – így kiált föl csodálkozva a Zsoltáros. És ha az emberek helyén három gyermek áll, akik a tölgyek és gesztenyefák árnyékában otromba, szegényes házakban laknak, akik az ő parányi világukon, a játékon és legeltetésen kívül semmit sem tudnak, méltán kérdezhetjük, mekkora lehet Isten szeretete az emberek iránt, és hogyan érhet föl a kegyelem-eltöltötte szívből fakadó legkisebb szeretet-eselekedet a világegyetem minden szépségével és nagyszerűségével.

Isten szeret minket: ez az a sarkalatos igazság, amely a szenteket magasbatörő útjukon fenntartotta. Ez töltötte el ujjongással a misztikusokat szemlélődéseik elragadtatásaiban. És ha mindenkit szeret, még jobban szereti a kicsiket, az alázatosakat, az ártatlanokat, akikről a Szentírásban olvassuk: Ha valaki kicsiny, jöjjön Hozzám!

* * *

A kegyelem a Marto-testvéreket játékaik és mindennapi kötelességeik közepette csodálatos világba ragadta. Ez csodálatba ejti őket, szívük örömmel telik el, de el is idegenednek környezetüktől. E természetfölötti erőnek és fényárnak hevében lassacskán erényes lélekké alakulnak át, és anélkül, hogy bárki is észrevenné, életük hátralévő részét isteni behatások alatt élik le, bár ez nem mindig érezhető, mint Jacinta betegségében sem.

A jelenést követő hónapok a két kis pástör számára a mennyországra való buzgó készülődést jelentették.

Kristálytisza jelentéseikben misztikus jelenségek sorozatára utalnak. A jelenések közeledtét megéreztek. Lucia így szól:

– Amint a juhokkal Franciscónak és testvérének, Jánosnak társaságában egy Valinhos nevű helyen jártunk és éreztük, hogy valami természetfölötti dolog közeledik hozzánk és vesz körül minket, azt hittük, hogy a Szentszűz megjelenése van készülóban. Rosszul esett, hogy Jacinta nincs velünk, és ezért Jánost kértük, hogy fusson, és hívja őt el. De ő nem akart menni, s akkor két húszast ígértem neki, erre elszaladt.

Más helyen így szól:

– Mikor Villa Nova da Ourem-ből való visszatérésünk után érezni kezdtük, hogy a természetfölöttiség jelenléte tölt el minket, és valami égi összeköttetés közeledtét éreztük, akkor Francisco aggódott Jacinta miatt, aki ez alkalommal szintén nem volt ott. Így szólt:

– De sajnálnám, ha Jacinta nem érkezne idejében! – és megkérte bátyját, hogy szaladjon gyorsan. Mialatt a fiú elindult keresésére, azt mondta:

– Ha Jacinta nem jön idejében, nagyon szomorú lesz!

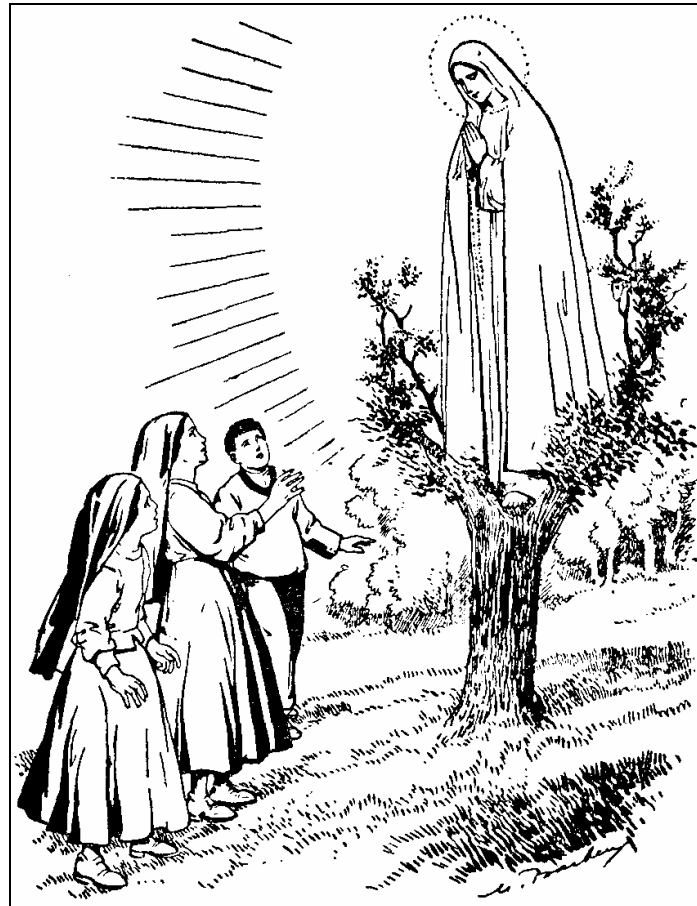
Mint ahogy a misztika tudósai kifejezik, az isteni jelenlét rendkívül erős átérzése annyira elkábította őket, hogy érzékeik használatát elvesztették és felsőbb lelki tehetségeik elbódultak.

Lucia így ír:

„Az angyal megjelenésekor Francisco a földre borult, valamint én is és Jacinta is. Erre készítetett minket egy természetfölötti erő. Este, amikor a mi szérünk kútjánál játszottunk, az első percek elmúltával Francisco ezt kérdezte tőlem: «Te beszéltél az angyallal, mi mondott neked?» Nem hallottad? – mondtam neki. «Nem; láttam, hogy beszél veled, hallottam, amit mondtál neki, de nem tudom, hogy az angyal mit mondott neked.» Mivel még nem hagyott el

minket teljesen az a természetfölötti légkör, amellyel eltöltött minket a jelenés, arra kértem, hogy kérdezze ezt tőlem a következő napon, vagy pedig kérdezze meg Jacintától. Ekkor Francisco így szólt: «Jacinta, mondd meg te nekem, hogy mit mondott az angyal!» Majd holnap reggel megmondom neked, ma nem tudok beszélni – felelte a kislány is hasonlóképpen.

A Szentszűz megjelenik a három pásztor gyermeknek.

„Másnap, amint Francisco hozzám érkezett, megkérdezte: «Aludtál ma éjjel? Én folytonosan az angyalra gondoltam és arra, hogy vajon mit jelenthetett ki neked!» Akkor elbeszéltem neki mindaz, amit a két jelenésben az angyal mondott. Úgy tűnt fel, mintha ő nem kapta volna meg a szavak jelentésének megértését, és azt kérdezte: «Ki az a Magasságbeli? Mit jelent az, hogy Jézus és Mária Szíve figyel könyörgéseitekre? stb.» – és miután megkapta a feleletet, elgondolkodott, hogy azután más kérdésekkel forduljon hozzám. De az én lelkem akkor még nem szabadult föl teljesen, és azt mondtam neki, hogy várja meg a következő napot, mert aznap még nem tudtam beszélni. Várt szívesen, de nem mulasztotta el az első alkalmat, hogy rögtön új kérdéseket tegyen. Erre Jacinta szólalt meg: «Vigyázz, ilyesmikről keveset beszélj!!» Mikor az angyallal beszélünk, magam sem tudom, mit éreztünk. Jacinta így szólt: «Nem tudom, mi történik velem, nem tudok sem beszélni, sem énekelni, sem játszani és nincs erőm, hogy bármit is csináljak.» «Én is így vagyok – felelte Francisco – de mit törődünk vele? Az angyal mindennél szebb, gondoljunk rá!»

A harmadik jelenésnél a természetfölöttinek jelenléte még erősebb volt: több napon át még Francisco sem mert beszélni. Azután azt mondta: «Nagyon szeretem látni az angyalt, de az a rossz, hogy utána képtelenek vagyunk bármit is tenni! Én még járni sem tudok. Nem

tudom, mi van velem.» Ennek ellenére Francisco volt az, aki észrevette, hogy éjszaka lett, s aki arra gondolt, hogy a nyáját haza kell hajtani.”

Az a légkör lassan-lassan alábbhagyott. A következő év májusának 13-án majdnem olyan szívesen és majdnem olyan szabad lélekkel játszadoztak, mint azelőtt.

Útmutatásuk alapján rendkívül érdekes az a különbség, amely az angyal és Szűz Mária látogatásának kíséretében a misztikus történetet áthatotta.

Lucia ezt így határozza meg: „A Szentszűz megjelenésekor a természetfölöttségbe összpontosultan láttuk magunkat, de szelídebben. Az isteni jelenlét előtt való megsemmisülés helyett, amely minket testileg is levert, békés, boldog közlékenységet hagyott bennünk. Ez nem akadályozott meg, hogy rögtön a történetek után beszélhessünk.”

Annak ellenére, hogy a Szentszűz kezeiből kiinduló természetfölötti áramlattól féltek, mégis valami igen bensőségeset éreztek, ami őket szólásra készítette, és rögtön elbeszéltek Franciscónak mindazt, amit a Szentszűz mondott.

Ezt bizonyítja Lucia: „Nem tudom, miért keltettek bennünk a Szentszűz jelenései teljesen eltérő hatást, mint az angyal jelenései. A belső vidámság, a béke és boldogság ugyanaz volt. De a testi levertség helyett magatartásunkban bizonyos közlékenység volt; az isteni jelenlét előtt való megsemmisülés helyett boldog ujjongás; ahelyett, hogy alig tudtunk beszélni, bizonyos lelkes közlékenység. Ezeknek az érzelmeknek ellenére sugallatot éreztem, hogy bizonyos dolgokat elhallgassak. Kihallgatások alkalmával belső hangot hallottam, amely megjelölte a feleleteket. Ezekben – anélkül, hogy az igazság ellen vétség essék – nem volt szabad fölfedni azt, amit akkor még el kellett titkolnom.

* * *

Az érzékek megkötöttségének látszata mellett a kicsik a világosság fenséges kegyelmeiről beszélnek, amelyekben részesültek.

„Az utolsó szavak kiejtésékor történt: «Isten kegyelme meg fog erősíteni titeket...», hogy a Szentszűz nyitotta ki kezeit (előbb mellén összetéve tartotta) és igen bensőséges fényt közölt velünk oly módon, hogy az ebből kiáradó visszfény keblünkbe hatolt és lelkünk legmélyét érintette. Átala saját magunkat Istenben láttuk, mert Ő volt ez a fény, és világosabban láttuk, mintha a legfényesebb tükörben szemléltük volna magunkat. Miután ebben is részesültünk, belső sugallatra térdre borultunk és bensőnkben ismételtük: Ó, Szentháromság, imádlak..., Istenem, szeretlek az Oltáriszentségben.”

„A harmadik jelenés alkalmával úgy tűnt fel, hogy Franciscóra tett legkevésbé hatást a pokol látása, pedig elég mély benyomást tett reá. Ami leginkább hatott reá és leginkább lekötötte, az Isten és a Szentháromság volt abban a mérhetetlen fényben, amely lelkünk mélyéig hatolt. Csakugyan úgy is szólt: égtünk abban a fényben, amely Isten, és nem emésztődünk el. Milyen Isten? Ezt nem lehet kimondani, azaz csak annyit lehet mondani, hogy másoknak ezt nem lehet megmagyarázni.”

A Szentszűz, hogy szeplőtelen Szívének áhítatáról meggyőzze, más kegyelemmel árasztotta el őket, s ezt fokozottabb fény és belső erő kísérte. Lucia így ír: „Úrnőnk 1917. június 13-án azt mondta nekem, hogy sosem fog elhagyni, és hogy szeplőtelen Szíve lesz az én menedékem és az út, amely Istenhez vezet. Abban a pillanatban, amikor ezt mondta, felnyitotta kezeit, és egy onnan kiinduló sugarat bocsátott szívünkbe. Úgy tűnik nekem, hogy aznap a ragyogó visszfények főcélja a Szűz Mária szeplőtelen Szíve iránt való szeretetnek és különleges ismeretnek beárasztása volt. Míg a másik két alkalommal, azt hiszem, a célja Isten és a Szentháromság titka volt. Attól a naptól kezdve lángolóbb áhítatot éreztünk Szűz Mária szeplőtelen Szíve iránt. Az Úr kinyilatkoztatásaival együtt rendszerint apró részletekre kiterjedő, mély ismeretét is közli mindannak, amit a kinyilatkoztatások jelentenek ...”

* * *

Aki nem túlságosan jártas a misztikus élet csodás világában, azt kérdezhetné, miként lehetséges, hogy kis gyermekek és különösen Lucia annyi év multán is emlékeznek ilyen finom, mély dolgokra.

Lucia így ír: „Többen csodálkoztak azon az emlékezőtehetségen, amelyet Isten adott nekem. Isten végtelen jósága azzal a különös előnnyel áldotta meg emlékezőtehetségemet, hogy megtartja mindazt, amit érzek.” És hozzáteszi: „de ilyen természetfölötti dolgok miatt nincs mit csodálkozni, mert ezek úgy belevésődnek a lélekbe, hogy majdnem lehetetlen onnét kitörülni; még a dolgok értelme sem törlődik el, amit azok jelentenek, hacsak Isten nem akarja, hogy elfelejtsék őket.”

Francisco, akit helyesen neveztek a kis elragadtatott pásztornak, igen erősen vágyott rá, hogy ezeket az égi csodákat elrejtse. Magáévá teszi az Írás szavait: „A Király titkát jó elrejtteni ... az én titkom csak az én számomra van.”

A türelmetlen áhítatos emberek folytonos kérdezősködéseitől nagyon szenvedett, és így panaszkodott Jacintának: – Mennyire fájlalom! Ha te nem beszéltél volna, senki se tudna semmit. Ha ez nem volna hazugság, mindenkinek azt lehetne mondani, hogy nem láttunk semmit és mindennek vége volna. De ezt nem tehetjük!

Ez a kiváltságos fiúcska néha az éjszakákat álmatlanul töltötte, és gondolkozott a nagy dolgokon, amelyek annyira hatottak rá.

Jacinta, aki a Szentszűz megjelenésének titkát nem tudta magában tartani, később a kegyelem hatása alatt megerősödik, és ő lesz, aki ajánlja, hogy Szűz Mária reájuk bízott titkáról hallgassanak. Tudjuk, hogy Villa Nova da Ouremben a polgármester előtt mennyit kellett szenvednie a három kicsikének. Napjaik a börtönben könnyek és fenyegetések között imával és honvágygal teltek el. Készek voltak, hogy a halált elszenvedjék, csak hogy elhallgathassák a titkot. Végül is üldözőjük kénytelen volt beismerni kudarcát a három gyermeknek valóban rendkívüli ereje előtt. Jacinta halála előtt is ismételte Luciának: – Inkább hagyd, hogy megöljenek, de soha se mondd meg a titkot!

Mint tudjuk, a kis Marto-testvérek és unokanénjük hosszú órákat töltöttek el azzal, hogy visszaemlékeztek nagy lelkiélményeikre. Szívesen töltötték idejüket a részletek tanulmányozásával, hogy a hallottak értelmébe behatoljanak s a kapott tanácsokat megvalósítsák.

Lepjük meg őket beszélgetéseik közben a természet ünnepi keretei között, amikor távol vannak mindenkitől és elmerültek gondolataikba. Szemüket az Örökkévaló tette tisztává. Tekintetük annyi szelídséggel nyugodott embereken és tárgyakon, hogy behatolt azokba, körülfonta, és Istenhez emelte őket. Tekintetük áthatolt az érzékelhető világon és benső örömmel követte a hit nagy valóságait. Isten hatására ők már kiváltságos, kegyelemtől ragyogó lelkek.

Francisco azt kérdezi: Miért van Úrnőnk kezében szív, és miért árasztja a világra azt a fényt, amely Isten? Te, Lucia, a Szentszűzzel abban a fényben voltál, amely a föld felé szállt alá és Jacinta velem abban volt, amelyik az ég felé szállt fel.

Lucia így felelt:

– Ez azért van, mert ti Jacintával hamarosan fölszálltok az égbe, én pedig Szűz Mária szeplőtelen Szívével együtt még egy ideig a földön maradok.

– Mit gondolsz, hány évig? – feszegeti tovább Francisco.

– Nem tudom. Néhány évig.

– De a Szentszűz mondta ezt neked? – folytatja Francisco.

– Ezt abban a fényben láttam, ami a mellünkbe hatolt.

A komolyarcú Jacinta ekkor beleszólt a beszélgetésbe:

– Valóban így van! Én is éppen így láttam!

Ilyen angyali beszélgetéseket folytatott itt a siralom völgyében a három ártatlan kis gyermek, akiknek nevét az égben már beírták az élet könyvébe.

Gyors elmélkedés

Ascensiones in corde suo disposuit. (Zsolt 88,6)
Szívét a magasságok felé vezette.

Az egyes megvilágosító kegyelmek, amelyek a jelenések éveiben a három kis pástort érték, gyermeki lelküknek teljesen új irányt szabtak. Az ég rendkívüli küldetésre választotta ki őket. Tökéletesítésük munkáját a Szentléleknek gyorsan kellett befejeznie a pár hónap alatt, amely számukra e földön még hátra volt.

„A fatimai Szűz” című könyvben elég bő gyűjteményét adtuk annak, hogy Francisco és Jacinta hősiei erényei milyen példaszerűn nyilvánultak meg.² Nehogy ismétlésbe essünk és hogy a munkánk elején kitűzött szándékunkhoz hívek maradhassunk, itt csupán arra szorítkozunk, hogy az elmondottakat új, kiadatlan kis történetekkel egészítsük ki.

* * *

A magány szeretete volt életük első ismertetőjele, ez közvetlenül követte a jelenéseket. A gyermekek szerettek félrehúzódni, hogy gondolatban visszazálljanak a hallottakhoz, a látomásokban kapott tanácsokhoz, a hit mélységes valóságaihoz. Ezeket most már a látomást látók szívével tudták kiélvezni. A természetfölöttiség világa át- meg átjárta és megvilágosította beszélgetéseiket: bűn, engesztelés, pokol, mennyország, Isten, a Szentszűz, Szűz Mária szeplőtelen Szíve. Szemlélődéseikben mindezek újra meg újra kivirultak. Most még nagyobb lángbuzgósággal szerették Istent, égőbb vágy töltötte el őket a vezeklés után, gyöngédebben hagyatkoztak a Szentszűzre, és még hevesebben vágyakoztak a mennyországba.

Francisco feltűnőbb és sürgetőbb ösztönzést érzett valamilyen magányos helyre való elvonulásra, hogy ott „gondolkozzék”, ahogy ő mondta. Ezt a vérmérséklete megkönnyítette neki. Egy napon Lucia kérte Jacintát, hogy menjen a bátyjához, aki magányba vonult. Jacinta hiába kereste őt a sziklák között, a növények oltalma alatt és az erdő sűrűjében. Hangosan hívogatta, végül is nagyon elszomorodva tért vissza és azt mondta:

- Francisco biztosan eltévedt!
- Maradj itt, majd én indulok a keresésére – jelentette ki Lucia.

Kereste őt mindenfelé. Végül térdepelve, földre hajtott fejjel egy kis fal mögött találta meg. Közeledett hozzá, megérintette a vállát, és erős hangon szólította. Francisco úgy fölrezzent, mintha mély álomból ébredt volna. Lucia megkérdezte:

- Mit csinálsz?
- Az angyal imáit kezdtem mondani, és azután elgondolkoztam...
- Nem hallottad, hogy Jacinta idejött és hívott?
- Nem, nem hallottam semmit.
- Menjünk, keressük meg, mert sír. Azt hiszi, hogy elvesztél.

Ez az esemény jól jellemzi a kis szemlélődőt.

A Szentszűz első jelenése után néhány nappal, mikor kiértek a legelőre, Francisco felment egy sziklára és azt mondta a leánykáknak:

- Ne jöjjetek ide föl, hagyjatok egyedül.

Közben Jacinta és Lucia lepkéket kergettek.

² Lásd a következő fejezeteket: Gyermeki hősiesség; Az elragadtatott kis pástorfű; Jacinta, a kereszt kis jegyese (a 81. oldaltól kezdve).

Megfogták, majd szabadon engedték őket, hogy ilyen módon áldozatot hozzanak – mint mondták. Franciscóról megfélekedtek. Mikor elérkezett az ozsonna ideje, észrevették, hogy nincs ott, és hívták. A fiúcska így felelt:

– Most nem megyek, de ti csak egyetek. Majd akkor hívjatok, ha a rózsafüzért imádkoztatok. Vagy jobb lesz, ha ti jöttök ide és velem imádkoztok.

Felmásztak a sziklára. Ott csak nehezen fértek el mindhárman térdepelve. Megkérdezték tőle:

– Mit csinálsz itt annyi idő óta?

– Istenre gondolok, aki olyan szomorú a sok bűnös miatt! Bárcsak megvigasztalhatnám!

A jelenések előtt különösen farsang idején, barátaik és játszótársaik elhívták őket, hogy egy kicsit zajongjanak és szórakozzanak. Egyik ilyen család, a keresztapjuké, egyáltalán nem hitt a három kis pásztor „kitalálásai”-ban. A férfi közömbös volt, a felesége pedig teljesen ellene volt mindennek. Lucia akkor eltűnt onnan. Az a ház pedig nem látta többé azt a gyermeksereget, amelyet keresztanyjuk annyira szeretett, hogy szárított fügét, diót, gesztenyét és más gyümölcsöt adott nekik. Egy vasárnap délután, mikor arra jártak, behívták őket:

– Jöjjetek be játszani, olyan régóta nem látlak titeket!

És amikor betértek, elhalmozták őket ajándékokkal és figyelmességükkel. Más gyermekek is észrevették érkezésüket, és mindenfelől oda is szállingóztak. Keresztanyjuk a helyreállott gyülekezet láttára igen boldog volt, és azt kívánta, hogy ismét énekeljenek és táncoljanak. A mulatság megkezdődött. Azután más szomszédok is érkeztek, akik kérték, hogy ismételjék a karénekeket. Akkor Francisco Luciához közeledett és így szólt:

– Ne énekeljék tovább ezeket! Egészen biztos, hogy az Úr Jézus ezeket most nem akarja! Elfutottak onnét, és elrejtőztek kedves kútjuk közelében.

Jacinta és Lucia, a rábeszéléseknek engedve, részt vett egyszer egy ilyen összejövetelel. Francisco így szólt hozzájuk komolyan:

– És te, Lucia, visszatérsz még ezekhez az ostobaságokhoz és szórakozásokhoz?

Elfelejtetted már az Úrnak tett ígéretünket, hogy nem térünk többé vissza? Amióta az angyalt és a Szentszűzet láttam, nincs kedvem énekelni.

Lucia azt felelte:

– Nem akartam odamenni, de láthatod jól, hogy nem hagynak békén, és nem tudom, hogyan szabaduljak.

Valóban, nehéz dolog volt, hogy mindennek véget vessenek olyan leánykánál, akik úgy látszik, Lucia nélkül nem tudtak mulatni. Nehéz dolog volt megértetni velük, hogy egyszer s mindenkorra véget kell vetniük ezeknek az összejöveteleknek. Isteni sugallatra Francisco ezt mondta Luciának:

– Tudod, mit kell tenned? Mindenki tudja, hogy a Szentszűz megjelent neked. Ezért mondd azt, megígérted neki, hogy többé nem táncolsz. És így nem mégy többé el.

Attól a naptól kezdve a Cabepo-barlangba rejtőztek, ahol senki meg nem találhatta őket.

Lucia hozzáfűzi: „Isten megáldotta kis barátnőimet. Előbb szórakozás céljából kerestek föl engem. Később minden vasárnap tanulékonyan követtek. Estefelé értem jöttek, hogy rózsafüzér-imádságra menjek velük az Iria-medencébe.”

* * *

Volt egy öregasszony, Mária néni volt a neve. A néni néha nem éppen szelíd kecskékből és juhokból álló nyájjal ment ki a legelőre. Ezek gyakran eltávolodtak, és szerte szóródtak a hegyen. A néni igen elszomorodott emiatt. Így találkoztak vele a gyermekek. Francisco volt az első, aki segítségére sietett, és visszaterelte a juhait. A szegény öreg alig talált szavakat, hogy köszönetet mondjon, és kis őrangyalának nevezte őt.

Ha Francisco nyomorék vagy szerencsétlen embereket látott, így szólt szomorúan:

– Nem bírom el a látásukat, túlságosan sajnálom őket! És ha valaki idegenhez hívták, mindjárt megkérdezte, hogy beteg-e. Ez esetben így szólt: – Nem megyek, nem bírom el a látásukat; túlságosan sajnálom őket; mondjátok meg nekik, hogy azért majd imádkozom értük!

Egyszer egy süketnéma házába hívták, akinek az édesanyja is hasonló módon szerencsétlen volt. Francisco nem fogadta el a meghívást, és azt mondta: – Nem mehetek. Fáj látnom az olyan embereket, akik beszélni igyekeznek, de nem sikerül nekik.

Egy napon megkérdezték Luciától, vajon a Szentszűz buzdította-e őt, hogy a bűnösökért imádkozzék. Azt felelte, hogy nem. Francisco, mielőtt megethette – mialatt még Jacintát kérdezték éppen ki – félrehívta őt és így szólt:

– Most hazudtál! Miképp van az, hogy azt mondtad: a Szentszűz nem mondta nekünk, hogy a bűnösökért imádkozzunk?

Lucia így felelt:

– A bűnösökért nem. Emlékezzél csak vissza, arra buzdított, hogy imádkozzunk a békéért, hogy befejeződjék a háború. A bűnösökért csak azt mondta, hogy áldozatokat hozzunk.

– Valóban! Azt hittem, hogy hazudtál – fejezte be Francisco.

A fogságban a kis fiú nagyon bátornak látszott, és iparkodott Jacintát megvigasztalni, amikor a leánykát elfogta a vágy édesanyja után. A börtönben látott egy rabot, aki a rózsafüzér imádság közben térdepelt ugyan, de fején tartotta a sapkáját. Odament hozzá, és azt mondta:

– Ha imádkozni akar, le kell vennie a sapkáját.

A szegény ember földre dobta azt. Francisco előzékenyen fölvette, és egy padra helyezte. Mialatt Jacintát kikérdezték, nagy örömmel, bizalmasan így szólt Luciához:

– Ha igaz, amit mondanak, hogy meg fognak minket ölni, akkor néhány perc múlva az égben leszünk. Milyen boldogság! Most már nem törődöm semmivel! – És némi szünet után így folytatta: – Adja Isten, hogy Jacinta ne féljen! Jobb lesz, ha imádkozok érte egy Üdvözlégyet. – Ezt mondva, levette sapkáját, és imádkozni kezdett. Mikor a börtönőr ilyen komor magatartásban látta, megkérdezte tőle:

– Mit mondasz?

– Egy Üdvözlégy Máriát mondok, hogy Jacinta ne féljen – felelte neki.

Az ember megvető mozdulatot tett és hagyta, hogy folytassa.

* * *

Erős szeretet-kapcsolat egyesítette a három pásztorgyermeket. Ezt az aranyos köteléket Szűz Mária fonta köréjük, amikor egy dicsőséges élmény főszereplőivé tette őket.

Miután Marto asszony eladta a nyáját, Lucia reggelenkint a legelőre indulva megmondta két kis unokatestvérének, hogy melyik helyre megy, hogy, ha tehetik, szökjenek ki hozzá. Egy napon, amikor Lucia a legelőre kiért, már ott találta őket, amint várakoztak:

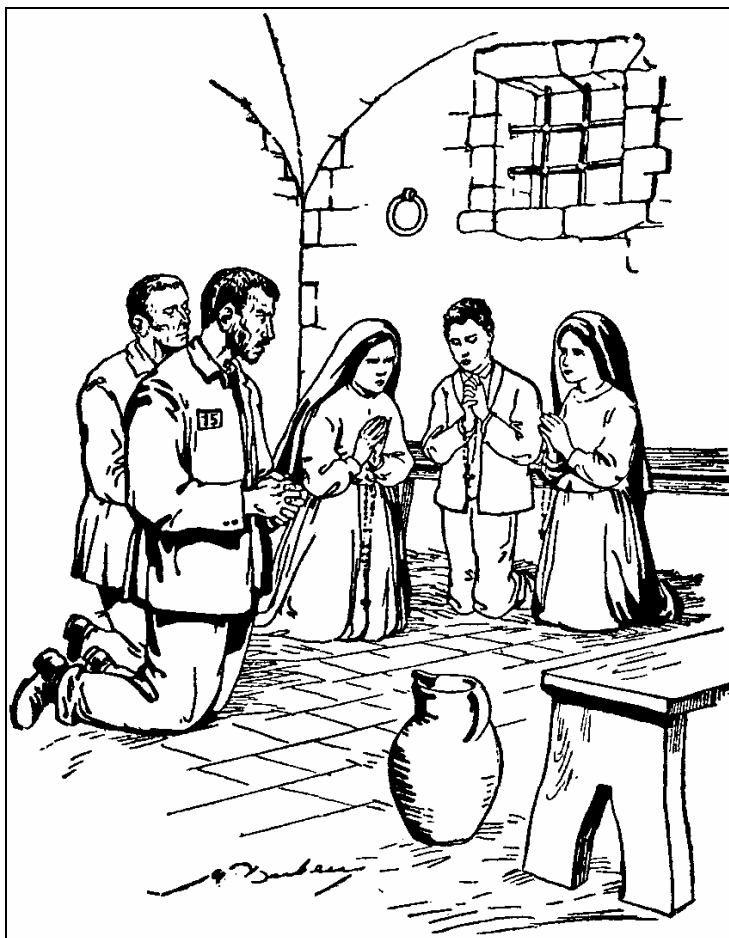
– Hogy jöttetek ilyen korán? – kérdezte tőlük.

Francisco így felelt:

– Eljöttem, mert magam sem tudom, hogy van ez, azelőtt nem törődtem veled. Jacinta kedvéért jöttem. De most reggelenkint nem tudok aludni a vágytól, hogy veled legyek.

A jelenések után a hónapok 13-án így szólt Luciához:

– Ma korán reggel kiszököm a szérútból, hogy a Cabeco-barlanghoz menjek. Ti ketten amint tehetitek, jöjjetek oda.

A börtönbevetett három gyermekkel együtt a rabok is imádkoztak a rózsafüzért.

Kölcsönösen tisztelték egymást, és még a bűneiket is alázatosan megmondták egymásnak. Francisco már közel volt halálához. Egy napon, korán reggel Teréz nénjét elküldte, hogy hívja Luciát:

– Mondd meg neki, jöjjön gyorsan, mert nagyon rosszul vagyok, és szeretnék neki valamit mondani.

Lucia elszaladt hozzá. Francisco megkérte anyját és testvéreit, hogy hagyják el a szobát, mert egy titkot kell megmondania, és így szólt hozzá:

– Ma gyónnom kell, hogy áldozhassam, és az után meghalok. Azt kívánom, mondd meg nekem, láttad-e, hogy valamilyen bűnt követtem el, és ugyanezt kérdezd meg Jacintától is.

– Néhányszor nem fogadtál szót édesanyádnak, mikor azt mondta, hogy maradj otthon. Te pedig elszöktél, hogy eljőjj hozzám, vagy hogy elbújjal.

– Valóban! Ez a bűnöm megvan. Most menj, kérdezd meg Jacintától, emlékszik-e másokra is.

Lucia elszaladt unokahúgához. Ez némi gondolkozás után így felelt:

– Mondd meg neki, hogy még a Szentszűz megjelenése előtt egy pénzdarabot lopott apától, és mikor az aljutsrelbeli fiúk köveket hajigáltak a boleirosbeliekre, ő is velük tartott.

Lucia mindent átadott, amit Jacinta közölt vele, és a fiúcska így felelt:

– Ezeket már meggyóntam, de még egyszer meggyóntom. Vajon véletlenül nem éppen ez az oka-e annak, hogy az Úr Jézus olyan szomorú?

Inkább meg akarok halni, semmint még egyszer elkövessem őket! Valóban megbántam.

És összekulcsolt kezekkel imádkozni kezdett: Ó Jézusom, bocsásd meg bűneinket, ments meg minket a pokol tüzétől...

Aztán Luciához fordult:

– Rajta, kérd te is az Úr Jézust, hogy bocsássa meg bűneimet!

– Igen, kérem – felelte a leány –, de pihenj és maradj nyugodtan. Ha Isten már nem bocsátotta volna meg őket, akkor a Szentszűz nem mondta volna, hogy olyan hamar érted jön Jacintával együtt! Most szentmisére megyek, és ott majd érted imádkozom.

Egy más napon Lucia megkérdezte Franciscótól:

– Miért van az, hogy mikor kérdeznek, lecsüggeszted a fejedet és nem akarsz felelni?

– Mert azt akarom, hogy előbb te beszélj – felelte. – Én nem hallottam semmit. Csak azt mondhatom, hogy láttam. És hátha olyasmit találnék mondani, amit te nem akarsz?

A gyermekeket sok kíváncsi ember zaklatta. A titkot akarták tudni. Ők, mint jó kis parasztyerekek, a vállukat vonogatták, lehorgasztották a fejüket és csendben maradtak. Francisco nagyon szenvedett e lármás követelőzés miatt. Csak a vezeklés iránti szeretetből vetette magát alá ezeknek a kellemetlen vizsgálatoknak. Ha megszimatotha, hogy idegen emberek jöttek, huncut kis kópé módján felhasználta fürgeségét, és rögtön elbújt. Egy délután Jacinta és Lucia elmentek hozzá. Édesanyja arra kérte őket, hogy keressék meg, mert már több órája eltűnt. Egy pillanatra leültek a konyhában, hogy pihenjenek.

Azt gondolták, hogy a barlanghoz mennek, ott biztosan meg fogják találni. De alig ment ki édesanyja, a két kis leány Francisco hangját hallotta. A mennyezet repedéséből szólt:

– Annyi ember volt itt, és a jó Isten úgy akarta, hogy ne találjanak itt engem egyedül! Mit is mondhattam volna nekik?

* * *

A három gyermek önmegtagadásai gyakran elérték a hősiesség fokát. Vezekléseik közül többet már ismerünk. Az aszketikának ezekre az éppen nem könnyű lapjaira senki sem tanította őket. De ők magukra rótták a vezekléseket, és nagylelkűn viselték el a szomjúságot, fejfájást; derekukat egy kis kötéllel szorították össze. Magának a Szentszűznek kellett mérsékelni a buzgóságukat. Azt mondta, hogy éjjel ne viseljék a kötelet. De ugyanakkor vigaszukra megállapította, hogy Istennek nagy kedve telik áldozataikban.

Jacintát annyira megrémítette a pokol látása, hogy minden önmegtagadás semminek tűnt fel előtte, csak hogy néhány lelket kiszabadíthasson a kárhozát örvényéből. Francisco nem tudott órák hosszat a földre borulni. Elsőnek kelt föl, s térdepelt vagy ült, míg a kislányok befejezték, és alázatosan azt mondta:

– Képtelen vagyok olyan sokáig úgy maradni, mint ti. Annyira fáj a hátam, hogy nem bírom ki.

Lucia egy másik esetet is leír, amelyből kitűnt, Francisco nagylelkűsége. Keresztanyja háza közelében haladtak el. Éppen valami édes italt készített, és behívta a három gyermeket, hogy egy pohárral megkínálja őket. Először Franciscónak nyújtott belőle, ő továbbadta Jacintának és Luciának, és míg ezek ittak, perdült egyet és eltűnt. Később kis remeteségében a kút szélén ülve találták, és megkérdezték tőle, miért ment el. Francisco így magyarázta meg: „Amikor ajkamat a pohárra tettem, abban a pillanatban eszembe jutott, hogy áldozatot hozzak az Úr Jézus vigasztalására. És míg ti ittatok, elszöktem.”

Egy reggelen Lucia észrevette, hogy Francisco imbolyogva jár. Nagyon fáj a feje. Mikor kérték, hogy maradjon otthon, szívesebben ment vele Fatimába, hogy templomba mehessen, míg Lucia az iskolában tartózkodott.

Egy napon Lucia egy sereg leánytársával tért haza Fatimából, és élénken csevegtek egymással. Francisco betegen feküdt ágyában. Hallotta az utcai lármát, és szelíden így tett neki szemrehányást:

– Miért kísérteted magad annyi kislánnyal? Ne menj közéjük, mert kiteszed magad annak a veszélynek, hogy megtanulsz vétkezni. Inkább, mikor kijössz az iskolából, menj egy pillanatra az Úr Jézushoz, az Oltáriszentség elé, és azután gyorsan jöjj haza egyedül.

Utolsó betegsége alatt Francisco nagyon szenvedett. Lucia gyakran kérdezgette, ő pedig egyszerűen megvallotta:

– Nagyon rosszul érzem magam, de azért szenvedek, hogy megvigasztaljam az Urat!

Egy másik napon arra kérte húgocskáját és Luciát, hogy ne beszéljenek hangosan, mert nagyon fáj a feje. Jacinta akkor azt tanácsolta neki, hogy ajánlja fel azt a fájdalmát a bűnösökért s ő így felelt:

– Igen, de előbb felajánlom az Úr Jézus vigasztalására, azután a Szentszűz vigasztalására, és végül föl fogom ajánlani a bűnösökért és a pápáért.

Másnap nagyon fölüdültnek látszott.

– Jobban vagy? – kérdezték tőle.

– Nem, sőt rosszabbul, de nemsokára fölmegek az égbe. Ott nagyon meg akarom vigasztalni az Úr Jézust és a Szentszűzet. Te, Jacinta, ha majd utánam jössz, nagyon fogsz könyörögni a bűnösökért, és hogy a lelkeket a pokolból kiszabadítsd és a pápáért. Te pedig, Lucia, egy ideig még itt maradsz, mert a Szentszűz így akarja. Vigyázz, hogy megtégy mindent, amit Ő majd kíván.

Jacinta is betegségében hősies türelmet tanúsított. Hosszú órákon át olyan helyzetben maradt, amilyenbe édesanyja tette. Ha megkérdezték tőle, hogyan érzi magát, így felelt: – Egyformán – vagy – talán rosszabbul, köszönöm!

A látogatók előtt csöndben maradt és ezek néha hosszú időre leültek ágyacskája mellé. Boldognak érezték magukat vele. Jelenlétében aprólékos és fáradságos kihallgatásokat tartottak, ő pedig soha a legkisebb türelmetlenséget vagy bosszúságot sem mutatva. Csak később mondta:

– Annyira fáj a fejem, mikor hallgatnom kellett azokat az embereket! Most nem szokhatem el, hogy elbűjjak, tehát sok ilyen áldozatot hozok az Úrnak.

* * *

Jacinta csillapíthatatlan éhséget érzett az Oltáriszentség után. Az angyaltól nyert első szentáldozása után azon a tavaszon járulhatott a szentáldozáshoz, amely megelőzte lisszaboni kórházi elhelyezését. Egyszer egy szentképecskét ajándékoztak neki, amely a kelyhet és a Szentostyát ábrázolta. Sugárzó örömmel kezdte csókolgatni és így szólt: „Ez az elrejtőzött Jézus!” (Mint tudjuk, ez volt a beszédmódjuk.) Annyira szeretem! Ó, mennyire szeretném Őt lelkembe fogadni! (akkor még nem járult az első szentáldozáshoz.) Az égben nem járulnak szentáldozáshoz? Ha ott áldoznának, én mindennap áldoznék. Milyen boldog volnék, ha az angyal eljönne, hogy megint megáldoztasson! Mikor Lucia szentmise után reggel visszatért, megkérdezte tőle:

– Áldoztál? Akkor jöjj ide mellém, mert a szívedben még az Úr Jézus titokzatosan jelen van.

Néha hozzátette:

– Nem tudom megmagyarázni, hogyan, de érzem magamban az Urat, és megértem, amit mond. De nem látom őt és nem hallom a hangját. Olyan jó vele lenni!

Francisco tudta, hogy nem fog sokáig élni. Mikor reggel iskolába ment, és Fatimába ért, ahelyett, hogy a tanítási órákra ment volna, azt mondta: – Hallgass ide, Lucia! Te csak menj az iskolába, én pedig a templomban maradok az Úr Jézus közelében. Most már nem érdemes megtanulnom olvasni, hiszen hamarosan úgyis az égbe megek. Ha majd hazafelé jössz, térj be értem.

Akkor ahhoz az oltárhoz ment, amelyikben a Szentség volt. És Lucia ott találta őt, amikor az iskolából kijött. Amikor beteg volt, és nem mehetett el, Luciát figyelmeztette:

– Menj a templomba, és adj sok csókot az Úr Jézusnak. Mennyire fáj nekem, hogy egy idő óta nem lehetek veled!

A látomásokban részesült gyermekek széleskörű, mély apostolkodást fejtettek ki az isteni közlések által kapott hatalomnál fogva, és mert mélységes, belső buzgalom hajtotta őket. Betegágyáról Jacinta bizonyos komolysággal fedtte meg azokat, akik illetlen szavakat mondtak. A pokol látomásának hatása alatt emlékeztette őket, hogy milyen rettenetes a büntetése azoknak, akik Istent megbántják. Ez a gondolata ismételten visszatért: „Ha a Szentszűz megmutatná a poklot,... megváltoztatná életmódjukat!”

Történt egyszer, hogy hazamenet Francisco találkozott egy szegény asszonnyal. Ez valami kuruzslóféle volt. Nagy néptömeg vette körül. Egy asztalon sok kegytárgy volt nála, és úgy tett, mintha érmecskéket, rózsafüzéreket és feszületeket áldana meg, ezeket azután szétszotogatta. Mikor látta, hogy Francisco feléje megy, fölkérte, hogy ő is adjon áldást. A kisfiút ez igen meglepte és vidáman így válaszolt: – Én nem adhatok áldást, de maga sem; ezt csak a papok tehetik! Franciscónak ez az okos mondása tovaterjedt a tömegben, és gyors fölzúdulás volt a hatása. A szegény asszonynak hirtelen menekülni kellett. Közben bántalmazták őt azok, akik előbb reá bízta a kegytárgyakat.

Azt állíthatjuk, hogy Francisco és Jacinta lelkiéletét nagyrészt az engesztelés gondolata és vágya alakította ki. Imáiknak, vezekléseiknek mindig apostoli céljuk volt: hogy a lelkeket visszatérítsék Istenhez, eleget tegyenek a bűnért, és kikerüljék Isten büntetéseit. Jacinta például, amikor beteg volt, gyakran nem akart enni, hogy ezt az áldozatot felajánlja azokért a bűnösökért, akik túl sokat esznek. Lucia egy más alkalommal lebeszélte arról, hogy szentmisére menjen, mert nagyon rosszul érezte magát: „Nem tudsz elmenni, meg aztán ma nincs is vasárnap!” – mondta neki. – Nem baj, felelte a hős beteg okosan – elmegyek a bűnösökért, akik még vasárnap sem mennek el!

* * *

Akik ismerték a kis pásztorgyermeket, egybehangzón tanúskodtak arról, hogy állandón, hévvel vágyódtak a mennyországba. Ez gyermekeknél valóban rendkívüli dolog. Az októberi utolsó jelenés után Francisco azt mondta:

– Milyen jól esett, hogy láttam az Urat! De még boldogabb voltam, mikor azt a nagy fényt láttam, amely körülözönlött minket. Jézus nem sokára eljön értem, hogy magával vigyen és akkor mindig látni fogom őt! A Francisco halálos ágyánál lefolyt beszélgetéseket beragyogta a hit világa. Ennek a világnak a levegője éltette a kicsikéket. Francisco mindig vidámnak és elégedettnak látszott. Megkérdezték tőle:

– Nagyon szenvedsz?

– Eléggé. De nem fontos; szenvedek, hogy az Úr Jézust megvigasztaljam. És azután hamarosan az Égbe megyek!

– Ott ne felejsd el megkérni a Szentszűzet, hogy gyorsan hívjon engem is magához! – kérte Lucia.

– Ezt nem fogom tőle kérni! Jól tudod, hogy egyelőre téged még nem akar.

A halálát megelőző délutánon így szólt Luciához:

– Látod, igen rosszul vagyok. Kis idő múlva elmegyek.

– Akkor, ha majd az Égben leszel, ne felejsd el, hogy sok kegyelmet kérj a bűnösöknek, a papának, nekem és Jacintának.

– Igen, majd kérek. De kérd ezeket a dolgokat Jacintától is, mert attól félek, hogy elfelejtem őket, ha meglátom az Urat! És aztán előbb meg akarom őt vigasztalni!

Attól félt, hogy nem hozzák el neki az Oltáriszentséget, mint szent Útravalót. Ezért Luciát a templomba küldte. Mikor visszatért, hálásan és boldogan így szólt:

– Ha majd az Égben leszek, én is megemlékszem rólad!

Mikor késő délután Lucia az iskolából hazatért, sugárzó örömben találta. Gyónt és a plébános megígérte neki, hogy másnap szentáldozásban részesíti. Azon a ragyogó reggelen, amikor a szent Útravalót megkapta, azt mondta húgocskájának:

– Ma boldogabb vagyok, mint te, mert az Úr Jézust szívemben hordom! Elmegyek az Égbe, de ott meg akarom kérni az Urat és a Szentszűzet, hogy hozzanak téged hamarosan hozzám!

Jacinta és Lucia az egész napot ágyánál töltötték. Francisco már nem tudott imádkozni, ezért kérte őket, hogy imádkozzák érte hangosan a rózsafüzért. Rögtön utána azt mondta Luciának:

– Egészen biztos, hogy az Égben nagyon fogok utánad vágyódni. Adja Isten, hogy a Szentszűz gyorsan felhívjon oda.

– Hogyan képzeled, hogy az Úrnak és a Szentszűznek lábánál, akik olyan jók és szépek, én rá emlékezhetsz?

– Igazad van! Lehetséges, hogy nem emlékszem majd!

Éjszaka felé Lucia elbúcsúzott haldokló kis unokatestvérétől:

– Isten veled, Francisco! Ha ma éjjel fölmegy a mennyországba, ne feledkezzél meg rólam ott fenn! Gondolj reám!

– Légy nyugodt sohasem feledlek el!

És megfogta jobb kezét, erősen magához szorította, a szemébe nézett, miközben könnyek peregtek alá arcán.

– Akarsz még valamit? – kérdezte Lucia könnyezve.

– Nem, – felelte igen gyöngye hangon.

A jelenet nagyon megható volt, azért édesanyja felszólította Luciát, hogy távozzék a szobából.

– Isten veled hát, Francisco! Viszontlátásra az Égben!

– Isten veled, Lucia, viszontlátásra odafönn!

A mennyország valóban közeledett. És a következő napon Francisco, a kis elragadtatott pásztorfiú égi Édesanyja karjaiba szállt.

Leírhatatlan, hogy milyen nagy bánatban hagyott – mondja Lucia – olyan volt, mintha szívemet örökre fájdalmas tövis szúrta volna át. Azoknak az óráknak emlékét magammal viszem az örökkévalóságba.”

A Szent Szűz nevelési módszere

Conservabat omnia verba haec conferens in corde suo. (Lk 2,19)
Megőrizte mindezeket a dolgokat szívében fontolgatva azokat.

Korunk a végletekig hisz a módszerek csálhatatlanságában, a gépek értékében. Iskolákat, intézeteket, intézményeket és vegyi munkahelyeket létesített a lángbuzgalom, hogy bizonyos kitűzött cél elérésére minden tudományágban az ésszerűség elveit alkalmazzák. Korunk bálványai közé sorozta a módszertant is, ennek áldozzák föl néha a vallást és az erkölcsöt. Neveléstanl foglalkozó iskolák, oktatástani folyóiratok új módszerek kipróbálásáért lelkesednek, ezeket tanulmányozzák, ezekre törekszenek. Lépten-nyomon azt hiszik, hogy elérték a tetőpontot, a biztos sikert, az utat, amelyről nem kell letérni. Ez is kissé beteg gyümölcse korunknak, amely megfeledezett a lényegesről; a mellékes dolgokban őrlődik föl s az értékek rendjét szétrombolta.

Ezeket gondoltuk annak tanulmányozásánál, amit a mai kor kifejezésével a Szentszűz nevelési módszerének lehetne nevezni. Ez rendkívül egyszerű. Egész biztosan egyszerűbb annál, semhogy napjainknak legkiválóbb nevelője is kigondolhatta volna. Valóban, valami isteni van abban, hogy a lényegét ápolja, és háttérbe szorítja a mulandót, a változandót. Isten: egyetlen és művei az ő nyomát viselik magukon: egyszerűk.

„A fatimai Szűz” című könyvről megjelent bírálatok egyik legjobbjában azt mondja Olgiati: „A Szentszűz mint istenien bölcs édesanya gondoskodott róla, hogy ezekre a mély igazságokra három kisgyermeket megtanítsa. Ezzel fényes példáját adta a természetfölötti nevelésnek. Ez a fatimai látomásoknak egyik legtanulságosabb oldala... A nevelési módszer, amelyet a Szentszűz követett, ez volt: Azzal kezdte, hogy rendkívül egyszerű alakban felragyogtatta azok előtt a gyöngéd lelkek előtt az eszményi apostolkodást. Beléjük oltotta az eszmét, hogy mivel sok bűnös megsérti az Úr Jézust, és a pokolba jut, imádkozni kell, és áldozatokat bemutatni, hogy a bűnökért elégtételt nyújtsanak, és azért is, hogy a rossz emberek megtérését elnyerjék. Igen sokszor ismételte a Szentszűz ezt az eszmét: imádkozzátok különösen a rózsafüzért, és szenvedéseitek följánlásával térítsetek meg sok bűnöst. Sőt, a három kis diákjának szóló tanításában ez majdnem középponti eszme értékére emelkedett.”

* * *

Fontoljuk meg részleteiben, hogy a három kis gyermek mit tanul Szűz Mária üzenetéből. Nem ugyanazok a benyomások hatottak mindhármukra, azért mindegyik abban részesült, ami vérmérsékletének leginkább megfelelt a régi bölcsészettani tétel szerint: Quidquid recipitur, ad modum recipientis recipitur. (Annyit lehet elfogadni, amennyit az elfogadó képessége szerint el bír fogadni.)

Jacinta értelmében négy főeszme irányította életét a jelenések után: a pokol, a bűnökért való elégtétel szükségessége, a pápa és Szűz Mária szeplőtelen Szíve. Maga Lucia hív fel erre a tárgyra, midőn így ír: „Azt hiszem, nagyon tetszenék az Úrnak és Szűz Mária szeplőtelen Szívének, ha a Jacintáról szóló könyvben volna egy fejezet a pokolról és egy másik Szűz Mária szeplőtelen Szívéről. Biztos, hogy ezt a gondolatot nem fogják helyénvalónak találni, inkább különösnek. De ez nem az én gondolatom. Isten meg fogja mutatni, hogy ez az ő dicsőségére és a lelkek javára válik.”

Ismerjük már a titoknak azt a részét, amely a pokol látomására vonatkozik, de szükségesnek tartjuk, hogy megismételjük.

Luciánál ezt olvassuk: „A Szentszűz nagy tűztengert mutatott nekünk. Ez mintha a föld alatt lett volna. Benne égtek a lelkek és az ördögök. Mintha áttetsző pizsokból vagy ember alakú barnaságból állottak volna. Úsztak a tűzben; a láng és a belőlük kitóduló füst a magasba dobta őket, ahonnan visszazuhantak súly és egyensúly nélkül, mint ahogy a szikra a hamuba esik. Kiáltoztak, nyöszörögtek, sóhajtoztak fájdalomukban és rettentő kétségbeesésükben. Az ördögök szörnyű és soha nem látott állatok alakjában mozogtak köztük, de átlátszón feketék voltak. Ez a látomás csak egy percre tartott. Ennek köszönhetjük, hogy rémületünkben meg nem haltunk, s annak, hogy a Szűzanya irgalmában előzőleg megígérte, hogy a mennyországba visz majd bennünket. Fölemeltük pillantásunkat a Madonnához, aki méltóságos jósággal mondta nekünk: „Láttátok a poklot, ahová a szegény bűnös lelkek jutnak. Ezeknek megmentéséért Isten meg akarja erősíteni a földön a szeplőtelen Szívem iránti tiszteletet.”

Jacintát kihallgatja a villanovai polgármester,
és megfenyegeti, hogy forró olajba dobja,
ha nem vallja be a titkot.

A kis Jacintára mindez rendkívül mélyen hatott. Attól kezdve imádságainak és szenvedéseinek nagy részét különösen a bűnösök megmentéséért ajánlotta föl, nehogy a pokolba jussanak. Ez volt az ő édes elmerülése. Mikor így meglepték, és megkérdezték tőle: „Mire gondolsz?” – így felelt: „A pokolra és a szegény bűnösökre.” – Lucia irataiban többször utal Jacintának erre a szellemi magatartására. Mindig ott szerepelt nála az örökös kín rettentő borzalma.

Lucia azt írja: „A pokol látomása Jacintát annyira elrémítette, hogy minden vezeklés és önmegtágadás semminek tűnt fel előtte, csakhogy sikerüljön néhány lelket megmentenie. Megkérdezték tőlem, miképpen lehetséges, hogy Jacinta kisgyermek létére ilyen mélyen

hatolhatott a vezeklés és önmegtagadás szellemébe. Azt hiszem, hogy ezt elsősorban egy különös kegyelem művelte. Ezt Isten Szűz Mária szeplőtelen Szíve által akarta neki juttatni. Másodszor, mert látta a poklot és az odajutott lelkek szerencsétlenségét.” Itt Lucia egy személyes észrevételét fűzi hozzá: „Vannak olyanok, jámbor emberek is, akik gyermekeknek nem akarnak a pokolról beszélni, nehogy megfélemlítsék őket. De Isten nem habozott, megmutatta a poklot három gyermeknek, akik közül az egyik alig hat éves volt. Erre benne akkora borzalom támadt, hogy szinte fölemésztődött az ijedségtől.” Jacinta gyakran leült a földre vagy egy kőre és így szólt elgondolkozva: „A pokol, a pokol! Milyen részvételem érzek a lelkek iránt, akik a pokolra jutnak! Ott, az élő emberek úgy égnek, mint fa a tűzben!” És remegve letérdelt, összekulcsolta kezét, és azt az imát mondta, amelyikre a Szentszűz tanította: Ó Jézusom, bocsásd meg bűneinket, ments meg minket a pokol tüzétől és vidd a mennybe a lelkeket, különösen azokat, akik leginkább rászorultak irgalmadra!– Vagyis azokat a lelkeket, akiket a kárhozat veszélye leginkább fenyeget. Jacinta tehát sokáig maradt térdeplő helyzetben és ugyanazt az imádságot ismételte. Néha, mintha álomból ébredt volna, Luciát vagy bátyja hívta: „Francisco, Francisco, akarsz velem imádkozni? Sokat kell imádkozni a bűnösökért. Annyi jut közülük a pokolra!”

Máskor ártatlanul kérdezte: „Miért nem mutatja meg a Szentszűz a poklot a bűnösöknek? Ha meglátnák, nem vétkeznének, és nem kerülnének oda!” És Luciának azt mondta: „Meg kell mondanod a Szentszűznek, hogy mutassa meg a poklot mindazoknak az embereknek (azokra vonatkozik, akik a jelenések idején a Medencénél összegyülekeztek). Majd meglátod, hogy megtérnek!” Egy másik alkalommal kissé elégedetlenül kérdezte: „Miért nem mondtad meg a Szentszűznek, hogy mutassa meg a poklot?” – „Mert elfelejtettem” – felelte Lucia. – „Én is” – sóhajtotta szomorún Jacinta.

Egyszer megkérdezte: „Milyen bűnöket követnek el az emberek, hogy a pokolra jutnak?” Lucia így felelt: „Nem tudom, talán azt a bűnt, hogy vasárnap nem hallgatnak szentmisét, hogy lopnak, hogy illetlen szavakat mondanak, hogy káromkodnak, esküdznek...” – „Hogyan – szakította félbe Jacinta – egy szó miatt pokolra jutnak?” – „Bizony, mert az bűn!” – folytatta Lucia. Ő pedig hozzátette: „De mi nehézség van a hallgatásban, vagy a szentmisére való elmenetelben? Mennyire sajnálom a bűnösöket! Bárcsak megmutathatnám nekik a poklot!”

Néha hirtelen Luciába kapaszkodott és azt mondta neki: „Én az Égbe megyek, de te itt lenn maradsz, ha a Szentszűz megengedi neked, mondd meg mindenkinek, hogy milyen a pokol, hogy ne vétkezzenek többé, és ne kerülnének oda.” – Néha így szólt, miután egy ideig csöndben volt: „Annyi ember kerül a pokolba, annyi ember!... Senki sem törődik vele (a Szentszűz szavaival), és épp úgy vétkeznek tovább is!”³ Lucia, hogy megnyugtassa, azt mondta neki: „Ne félj, te az Égbe jutsz!” – „Tudom – felelte szomorún – de azt szeretném, ha mindenki odajutna.”

³ „Olyan korban élünk, amely nemcsak hogy bűnt bűnre halmoz, hanem még döbbenetesebb dolog is jellemzi: elvesztette érzékét a bűn iránt. Más korszakokban sem volt ritkaság a bűnös ember. De a bűnt mint ilyet elismerték, és következménye a lelkipurítás volt. Most ellenben az erkölcs – azaz a szertesség áradó erkölcstelenség – Wilde Oszkár mondását ismétli: Egyetlen módja annak, hogy egy kísértéstől megszabaduljanak az, hogy beleessünk. Az erkölcsi problémák nevetség tárgyai és nem sok embert érdekelnek. Az emberek fokozatos elfajulása lassacskán elhallgattatta a lelkiismeret szavának ellenszegülését és megkísérelte, hogy kioltsa azt. A filozófia, az irodalom és a művészet Nietzschétől kezdve egészen Rimbaud-ig és Gide-ig különböző módon kifejezésre juttatta és elősegítette az erkölcsi érzék lerombolását. Ezt azután a hétköznapi élet valósítja meg az emberi értékek követelményeképpen az örömmel, hatalommal, szépséggel nevében. Ami atyáink előtt szörnyűségnek tűnt volna föl, azt ma gyakran a leplezetlenebb könnyelműséggel követik el, és úgy tekintik, mint amire szemet lehet hunyni. Ezért az az élet, amely jogot formál, hogy földi mennyországot teremtsen, pokollá lesz idelelni is, és egy másik poklot készít elő az örökkévalóság számára.” Olgiai.

Megtörtént, hogy néha csúnya szavakat hallott, amelyeket némelyek szinte dicsekvésképpen ejtenek ki. Ilyenkor kezébe rejtette arcát és így szólt: Ó Istenem, ezek az emberek nem tudják, hogy ilyen szavak kimondása miatt a pokolba juthatnak! Bocsáss meg nekik, Jézusom és térítsd meg őket! Biztosan nem tudják, hogy megbántják az Urat! De sajnálom Jézusom! Könyörgök érettük” – és ismételte az imádságot, amire a Szentszűz tanította.

Három más utalás is van Lucia irataiban, amelyek megvilágítják ezt a képet. Lucia az első jelenés alkalmával megkérdezte a Szentszűzet, hogy a mennyországban van-e két leány; egyik tizenhat, a másik tizennyolc-húsz év körül volt, akik házukban dolgoztak, és nemrég haltak meg. A Szentszűz azt felelte, hogy a kisebbik már a mennyben van, de a nagyobbik a világ végéig a tisztító tűzben marad.⁴

Mikor Lucia egész Portugáliának csodálatos átalakulására gondolt, amely a fatimai jelenéseket követte, a múlt évben azt állította: „Biztos, hogy a Portugáliában végzett imádságok és vezeklések nem engesztelték meg az isteni igazságosságot, mert nem kísérte őket töredelmes bánat és javulás. Remélem, hogy Jacinta közbenjár értünk az Égben.”

Mikor Jacinta a lisszaboni kórházban feküdt, azt mondta, hogy a legtöbb lelket a tisztátalanság bűne juttatja pokolba. Lucia jegyzeteiben hozzáteszi: „Többször megkérdezik tőlem, hogy vajon a Szentszűz valamelyik jelenésben megjelölte-e, melyik bűnt utálja az Úr leginkább. Lisszabonban ugyanis Jacinta az érzékiség bűnét nevezte meg. Arra gondolok most, hogy mivel tőlem is gyakran megkérdezte ezt, talán Lisszabonban a Szentszűztől is megkérdezte, és ilyen módon Tőle kapta ezt az útmutatást.”

Jacinta gondolatai erősen ráirányultak a bűn szomorú és kétségbeejtő következményeire. Eljutott odáig, hogy a bűnt valódi gyűlölettel megvetette. Ha a büntetéssel kapcsolatos rossz ilyen ijesztő, akkor a bűnnel kapcsolatos rossznak, amely azt okozta, még rettenetesebbnek kell lennie. Mert hiszen nincs okozat, amely nagyobb volna az okozójánál. Itt engesztelési szomjúságára jellemző sok kis eseményre kellene utalnunk. De ezt eléggé ismerjük mindabból, amit az előző fejezetben mondtunk.

A másik két gyermektől eltérően Jacintának titokzatos látomásai voltak a pápára vonatkozólag.

Lucia ezt írja: „Egy napon szüleimnél, a kút mellé mentünk. Ott akartuk tölteni a pihenés óráit. Jacinta leült a kút szélére. Francisco és én pedig elmentünk, hogy egy hegyszakadék közelében szederceserjéssel benőtt helyen vadmézet keressünk. Kis idő múlva Jacinta hívott: „Láttad a Szentatyát? – kérdezte. – Nem! – feleltem. – Majd így folytatta: Nem tudom, hogyan történt, de láttam a Szentatyát egy igen nagy házban. Egy íróasztal előtt térdepelt, kezébe temette arcát és sírt. A ház előtt nagy naptömeg volt. Néhányan köveket dobtak feléje, mások káromkodtak és sok csúnya szót mondtak. Szegény Szentatya! Sokat kell érte imádkoznunk!”

Egy napon két pap buzdította a gyermekeket, hogy imádkozzanak a pápáért. Megmagyarázták nekik, hogy ki a pápa. Jacinta rögtön megkérdezte Luciától: – De vajon ő ugyanaz-e, akit én sírni láttam, és akiről az Úrnő beszélt nekünk titokban? – Ő az – felelte Lucia. Jacinta így folytatta: – Az az Úrnő biztosan ezeknek a tisztelendő uraknak is megmutatta őt. Látod, mégsem tévedtem, és sokat kell érte imádkozni. Más alkalommal a hegyi barlangban voltak. Mikor odaértek, földre borultak, és az angyal imáit kezdték mondani. Egyidő múltán Jacinta talpra ugrott és így kiáltott: „Lucia, nem látod-e azt a sok

⁴ Az Egyház teológiai tanainak felel meg, hogy a tisztító tűz hosszadalmas, vagyis eltarthat évszázadokig. Ennekokáért az Egyház megengedi, hogy a hívők halála után még évszázadok múlva is bemutassanak lelkiüdvükért szentmisét. Így történik ez Monzában Teodolinda királynőért és Pisában Matild grófnőért. De különben, ki ismerhetné a tisztítóhely törvénykönyvét? Alacoque Szent Mária Margit égi megvilágosítás folytán tudta, hogy gyóntatója, Boldog Colombière Kolozs halálától a temetéséig a tisztítóhelyen maradt, mert az istentisztelet alkalmával hanyagságból mulasztást követett el.

utcát, azt a sok utat, a sok mezőt mind tele emberrel? Sírnak az éhségtől, és nincs mit enniük. És látod a Szentatyát, amint Szűz Mária szeplőtelen Szíve előtt egy templomban imádkozik? És akkora tömeg egyesül vele az imában?” Néhány nap múlva megkérdezte Luciától: „Megmondhatom annak a sok embernek, hogy láttam a Szentatyát?” – „Ne mondd meg, – felelte unokatestvére – nem látod, hogy ez is egy része a titkoknak?” „Jól van, akkor hallgatni fogok” – felelte Jacinta.

* * *

Azt mondhatjuk, hogy a fatimai üzenetnek központi részét Szűz Mária szeplőtelen Szívének tisztelete alkotja. A Szűzanya erről majdnem mindegyik jelenéskor beszélt. Ezt az ájtatosságot úgy jelöli meg, mint amit „Isten akar elrendelni a világon”, hogy megmentse azt. A bűnösök mentőhorgonyának nevezi, hogy ne kerüljenek a pokolba („ha megteszik azt, amit nektek mondok, sok lélek menekül meg, és béke lesz.”), megmutatja Luciának Szívét, „mint menedéket, és mint Istenhez vezető utat”, és végül ismételtlen kéri, hogy a háború elkerülése és a béke visszatérése céljából ajánlják fel a világot szeplőtelen Szívének.

Jacinta igen gyakran beszélt a Szentszűz szeplőtelen Szívéről. Így szólt: „Nekem annyira tetszik a Szíve! Olyan jó!” Jacinta visszaemlékezett, hogy a Szűzanya engesztelő szentáldozást kért, és így szólt: „Úgy sajnálom, hogy nem ajánlhatok föl szentáldozást erre a szándéokra”, – majd szokott egyszerűségével hozzátette: – Annyira szeretem Szűz Mária szeplőtelen Szívét! Ez a mi égi Anyukánk Szíve! Úgy szeretem sokszor mondogatni: Szűz Mária édes Szíve! Szűz Mária szeplőtelen Szíve!” Máskor mezei virágokat szedett, és közben egy maga alkotta rögtönzött dallamra így énekelt: „Szűz Mária édes Szíve, légy az én menedékem. Szűz Mária szeplőtelen Szíve, térítsd meg a bűnösöket! Óvd meg a lelkeket a pokoltól!”

Egyik jelenéskor, július 13-án – a Szentszűz jobb kezének tenyere előtt egy szív volt – mondták a gyermekek. A szívet tövises övezték, s ezek mintha kínozták volna. Lucia azt mondja: „Megértettük, hogy Szűz Mária szeplőtelen Szíve volt. Az emberek bűnei bántalmazták, és engesztelést kívánt.”

Jacinta kevéssel kórházba menetele előtt így szólt: „Most már csak kevés hiányzik hozzá, hogy az égbe menjek. Te, Lucia, itt lenn maradsz, hogy megmondod: Isten a világon el akarja rendelni Szűz Mária szeplőtelen Szívének tiszteletét. Ha majd beszélned kell erről, ne rejtőzzél el! Mondd meg mindenkinek, hogy Isten a kegyelmeket Szűz Mária szeplőtelen Szívén át adja! Isten minden kegyelmet reábizott. Ó, bárcsak minden ember szívét fölgyújthatnám azzal a tüsszel, ami bennem ég, és akkora örömet okoz az Úr Jézus és Szűz Mária Szívében!”

Egyszer egy képecskét adtak neki, amelyiken az Úr Jézus Szíve volt. Kezébe vette, figyelmesen nézegette, és azt mondta: „Olyan csúnya, egyáltalán nem hasonlít Urunkra, Aki olyan szép. De azért mégis kérem a képet, mert mégis csak Ő az.” Mindig magánál hordta, éjjel a párnája alá tette, míg csak szét nem rongyolódott. Gyakran csókolgatta, és azt mondta: „Megcsókolom a Szívet, mert ez az, amit legjobban szeretek. Szeretnék egy Szűz Mária-Szívet is, hogy mindkettő együtt legyen.”

* * *

Franciscót ellenben a szenvedő Úr Jézus látomása hatotta át teljesen. Valahányszor arról volt szó, hogy áldozatot hozzanak, Jacinta azt kérte, hogy a bűnösökért ajánlják azt fel. De Francisco határozottan kifejezte, hogy ő a világ bűnei miatt szomorkodó Úr Jézus megvigasztalására ajánlja föl. Azokban az órákban, amikor elragadtatásai voltak, s Jacinta és

Lucia játékaiból kivonta magát, akkor mintegy elmerült ebbe a gondolatba: Az Úr Jézus szomorú, imámmal és szenvedésemmel vigasztalom Őt.

Egy napon ilyen beszéd tört fel a lelkéből: „Nagyon boldog voltam, mikor az angyalt láttam méginkább, amikor a Szűzanyát láttam. De legjobban az Úr tetszett nekem abban a fényben, amelyet a Szűzanya helyezett szívünkbe. Annyira szeretem Istent! De Ő olyan szomorú a sok bűn miatt! Nekünk még a legkisebbet sem szabad elkövetnünk!”

Francisco és Jacinta lelkiélete tehát egyéni, belső szemlélődésük lelkiisége szerint színeződik. Mindegyik abban a különleges irányban nyer felbuzdulást, amely vonzotta. Kétségen kívül befolyásolta őket erkölcsi és értelmi alkatuk. De mindenen úrrá lett az engesztelés vágya és kötelessége. Úgy tekinthető az a rövid idő, ameddig még a jelenések után a földön maradtak, mint állandó erőmegfeszítés, hogy ennek az engesztelési eszmének megfeleljenek.

Vannak lelki emberek, akik bizonyos askétikus fegyelmezettség alatt élnek és csupán saját magukkal foglalkoznak. A világgal való kapcsolatot legtöbbször a keserű dorgálás és undor szavaival illetik. Nem képesek megtalálni az összekötő kapcsot saját belső világuk s a minket környező világ között, az „én” és a kívülünk lévő valóság között. Az engesztelés vonja meg a hidat. A rendezett, kiegyensúlyozott tökéletesedésre vezérlő életnek ez az ésszerű fejlődése. Ez a természetfölötti torkolat, ezzel a keresztény lélek a világra befolyást és fölemelő hatást gyakorolhat. Itt is megvan a kereszt, amely a legellentétebb végleteket újra összeköti, megoldja az ellentéteket, és uralkodik időn és téren. A szentek kiemelkedtek korukból, évszázadokon uralkodtak és meghódították az egész földet életükkel. Az engesztelés eszméjével telítődött életük s így valóban hozzájárultak az egyetemes megváltáshoz.

A fatimai gyermekek a Szűzanyától tanulták meg ezt a leckét, és megtanítanak rá minket is; lomha nagylelkűségünkre bízzák, mint a Magasságbelinek legvégső intelmét a most folyó órákban.

Két élet szentségi illata

Videbunt me et laetabuntur. (Zsolt 118,74)

Látnak majd engem és örvendeznek.

Illuminans oculos (Zsolt 18,8)

Megvilágosítja lelki szemünket.

Az embernek legmagasztosabb törekvése, hogy az isteninek váljék követévé. Ez jele az ő régi, tévútra került nagyságának. Attól a naptól kezdve, amelyiken a sátán hízelgő sugallatát hallotta: „Olyanok lesztek, mint Isten”, lelkében ott maradt ez álom megvalósításának vágya. Ostoba, hiú ábránd ez, ha valaki egyszerű emberi eszközökkel akarja elérni.

Ennek a hiábavaló és kétségbeesett erőfeszítésnek a nyomai megvannak még a görög bölcséletben és a régi ázsiai aszkétikus iskolákban, vagy legalábbis nagy embereik munkáiban, gondolataiban. Nyomasztó bánat járja át őket, mert a megvalósítás meghiúsult. Egyesek erőfeszítése arra irányult, hogy elérjék a bölcsességet, a tisztaságot, a mozdulatlanságot, a lelki közömbösséget, az érzékeken való győzelmet, hogy aztán a szemlélődésben, nirvánai öntudatlanságban az istenség mellé ülhessenek. Mások az istenséget saját emberi szenvedélyeikkel ruházták fel; szerintük az istenséget érdekelte e nyomorúságos világ folyása; emberi gyarlóságainkkal és eshetőségeinkkel egy szintre helyezték őket. Így magyarázhatók az ókori népek különböző hitregéi.

A kereszténység a kettősséget a mai napig összeegyeztethetetlen részeire bontotta ezek: az ember és Isten. Az isteni és emberi természet egyesülésének titkában Jézus Krisztus egy személyben egyesítette a kétféle természetet anélkül, hogy a kettőt összekeverte vagy megzavarta volna.

Az Úr Jézus tanítása, az Egyház gyakorlata, mely Jézus evangéliumi üzenetének folytatása, bőséges jelzésekkel látta el az utat, amely az embernek istenivé válása felé vezet. Bár ez az út kemény és fáradságos, de követése nem lehetetlen. A kereszténység hőse, a szent, a vértanú, a szűz, az apostol ilyen istenivé vált ember. Az isteni Mester követésében följuthattak a csúcokra, mert Krisztus nemcsak megjelölte az utat, hanem szenvedésével és halálával közvetítette az ember számára a kegyelmet, az isteni segítséget, s ugyanabban az isteni életben való részesedést. Így lehetővé vált, hogy az ember a megálmódott módon fölfelé szálljon az isteni csúcok felé.

A kereszténységben ez nemcsak hogy lehetséges, hanem az Úr Jézus felszólítására: „Legyetek tökéletesek, mint a ti Atyátok, aki a mennyben van”, ez minden teremtménynek hivatása – miután a keresztvíz érte és az erősség krizmája megszentelte, – hogy a magasságok felé törekedjék, hogy veleszületett tehetségeit gyümölcsozttesse, különben egész létének elbukása a büntetése. A kegyelem az isteni természet részeseivé tesz minket. Mint ahogy a teológusok mondják, Szent Pál szavai szerint: Krisztushoz és Istenhez hasonlónak tesz minket.

Mint mondtuk tehát, Isten hordozói és szentség házai azok a lelkek, akikben kegyelmi élet van. Istent sugározzák, bárhová mennek. Az ars-i plébános mondta: „Amerre a szentek járnak, Isten jár velük.”

Ha nem félnénk attól, hogy túllépjük a keretet, amelyet e kis munkában magunknak kiszabtunk, leírhatnánk a fölfelé emelkedő utat, amely elvezet „Krisztus teljes kialakítására magunkban”, elvezet a kegyelem viszonylagos teljességéhez a szentekben. Az út kettős mozzanaton át vezet. Ezek az aszkétikus erőfeszítés és a Krisztussal való egyesülés.

Isten működése és szelíd befolyása által a fatimai három gyermek az Istennel való azonosulás útján jól előrehaladt. Talán kristálytisztá ártatlanságuk segítette őket. Ennek hatása náluk nyilvánvaló, sőt látható volt, valóban sugározták az istenit. Felvethetnénk a

kérdést: vajon tudatos volt-e náluk ez a természetfölötti hatás? Lucia szavai szerint részben igennel felelhetünk. Ezt a tudatosságot mérsékelte egyszerűségük – ezáltal a természetfölötti mindennapos dologgá vált életükben – és mérsékelte az alázatosság erénye is, ezt bennük az Istennel való állandó közlekedés táplálta.

Jacintának halála előtt három nappal megjelent a Szűzanya.

Három mozzanatot ragadunk meg ebből az erényapostolságból, három mozzanatát a titkos áramlatnak, amely belőlük kiindult és a lelkeket megszentelte: természetfölötti vonzóerőt keltettek, népszerűségnek örvendtek, közbenjárásukkal kegyelmeket nyertek.

* * *

Luciától megkérdezték: Mit éreztek az emberek Jacinta közelében? Így felelt: „Én azt éreztem, amit rendszerint szent emberek közelében szoktak érezni, akik mindenben kapcsolódni szoktak Istenbe. Jacinta magatartása komoly, szerény, szeretetreméltó volt. Úgy tűnt fel, mintha Isten jelenlétét minden tettebe átvinné, mint ahogy ez sajátsága a nagy erényességben és korban előrehaladott személyeknek. Sosem láttam nála túlságos könnyelműséget és lelkesedést a divat és szórakozások tekintetében, ami kisleányok sajátsága. (De csak a jelenések után, mert azokat megelőzőleg igen lelkesülő és szeszélyes volt.) Nem mondhatom, hogy más leánykák szaladtak volna utána, mint azt velem tették. Ez talán azért volt, mert ő nem tudott oly sok megtanulásra és szórakoztatásukra alkalmas történetet. Vagy azért volt, mert viselkedésének komolysága meghaladta korát.”

Ha jelenlétében valamelyik kisleány vagy felnőtt kevésbé tisztességes dolgot mondott vagy tett, Jacinta így dorgálta: „Ne tedd azt, megbántod az Urat, akit amúgy is annyira sértegetnek!” Ha az illető felnőtt vagy leánya lázadozott és vakbuzgónak, vagy álszentnek nevezte – mint az többször is megtörtént, – akkor Jacinta bizonyos szigorúsággal nézett reá,

és szó nélkül távozott. Mégis, amikor vele voltak, látszott, hogy élvezik a társaságát; úgy ölelgették, mint az az ártatlan szeretet sajátsága. Szerettek vele játszani és énekelni. Mikor Lucia őt betegségében meglátogatta, gyakran nagy leány-csoportot talált a kapu előtt. Ezek arra vártak, hogy beengedjék őket a házba. Látszott, hogy bizonyos tisztelet tartja őket vissza. Lucia, mielőtt beengedte volna őket, megkérdezte: „Jacinta, akarod, hogy néhány kis barátnődnek szóljak, hogy jöjjenek be a szobába, és együtt lehettek?” Jacinta beleegyezett, de azt kívánta, hogy nálánál kisebbek legyenek. Ilyenkor mind azt mondta: „Én maradok, én itt maradok!” Azzal szórakoztatta kis látogatóit, hogy megtanította őket a Miatyánkra, az Üdvözlégyre, keresztvetésre, énekekre. Engedte, hogy ágyacskáján legyenek, vagy a szoba közepén a földön ültek. Ha betegsége engedte, hogy fölkelhessen, nagyságos asszonyosdit játszott. Erre szolgáltak pici almák, gesztenye, szárított füge, édes tölgy-makk. Édesanyja ügyelt, hogy ebben soha se legyen hiány, s így a leánykák az ő kicsikéjével együtt legyenek. Együtt imádkoztak, elmondták a rózsafüzért. Mindenkit buzdított, hogy ne vétkezzék, ne bántsa meg az Urat, nehogy a pokolba kerüljön. Némelyek egész délelőttöket és egész délutánokat töltöttek vele. Látszott, hogy boldognak érzik magukat mellette. De ha egyszer elmentek, már nem tértek vissza azzal a bizalmassággal, ami gyermekeknél olyan természetes. Néha fölkeresték Luciát, és kérték, hogy vezesse őket hozzá. Mások a ház mellett vagy a kapu előtt vártak, hogy maga Jacinta vagy édesanyja szólítsa és hívja be őket. Boldognak látszottak a társaságában, de a féltékenység és a tisztelet bizonyos távolságban tartotta őket. Felnőttek is fölkeresték és megcsodálták mindig egyforma, türelmes viselkedését. Soha a legcsekélyebb panasz vagy vágya sem volt.

* * *

A szomszéd lányok néha Jacinta közelében dolgoztak. Azt mondták: „Ma mellette töltjük a napot. Nem tudjuk, hogy miféle vonzóereje van! Annyira szeretünk vele lenni!” Az anyák ágyára tették gyermekeiket, hogy ott játszanak, örültek, hogy szabadabban varrhatnak. Ha valamit kérdeztek Jacintától, kedvesen, de röviden felelt. Messziről is érkeztek látogatói, akik kíváncsiságból vagy áhítatból keresték föl. Úgy látszik, ezek a jelenlétében valami természetfölöttséget vettek észre és azt mondták: „Beszéltünk Jacintával és Franciscóval. Valami természetfölötti áramlat sugárzik belőlük.”

Egy napon néhány pap és egy úr jöttek Luciáék házába, hogy felkeressék. De Lucia felszökött a padlásra, és ott elbújt. A repedéseken át hallgatózott, hogy mit beszélgetnek a vendégek. Édesanyja közben leánya keresésére indult az udvarra. Azt hitte, ott megtalálja őt. Az urak azt mondták: „No, meghalljuk majd, mit mond ez a kislány. Jacinta és Francisco egyszerűsége és ártatlansága valóban megható! Ha ebben sem fogunk csalódní, akkor igazán hinni kell nekik!” Egyikük így folytatta: „Valami titokzatosságot éreztem a kicsikék közelében. Valóban, valami természetfölöttség árad belőlük. Igazán jótétemény volt reám nézve, hogy velük beszéltem.” Közben édesanyja visszatért, és bocsánatot kért, hogy leányát nem találja. Azok elbúcsúztak, és megígérték, hogy más alkalommal visszatérnek.

Francisco betegsége alatt a látogatói néha egész órákat töltöttek ágya mellett ülve. Egybehangzón állították: „Nem tudjuk, mi van Franciscóban: mindenki jobbnak érzi magát a közelében!”

Néhány szomszédasszony egyszer ezt a megjegyzést tette, miután hosszú ideig Francisco szobájában voltak: „Igazán titokzatos dolog ez, amit az emberek nem tudnak megmagyarázni: ezek is olyan kisgyermek, mint mások. Nem mondanak semmit, és a közelükben mégis valami különleges légkör érezhető. Ha az ember Francisco szobájába lép, olyan, mintha templomba lépne.”

Lucia a maga részéről finoman megjegyzi: Nem lep meg, hogy az emberek ilyen érzelmekkel teltek el. Túlságosan megszokták, hogy a gyarló földi élet anyagiasságát találják

mindenkiben. Ezeknek a kis teremtéseknek láttára gondolatuk fölemelkedik az égi Anyához, az örökkévalóságához, a gyermekek annyira vágyódtak oda, Istenhez, akiről azt mondták, hogy saját szüleiknél jobban szeretik őt. Végül a pokolra is gondoltak. A gyermekek szerint oda kerülnek, ha az Úr bántalmazását folytatják. Mint mondták, valóban olyan gyermekek voltak, mint mások. De ha mindezek az élet hétköznapiasságához szokott emberek lelküket egy kissé föl tudták volna emelni, nehézség nélkül látták volna, hogy azokban a kis teremtésekben valami olyasmi rejtőzött, ami őket a többiektől világosan megkülönböztette.”

* * *

Különösen az októberi zajos csoda után a három gyermek lett a környéken a legnépszerűbb ember. Nem volt senki, aki ne látta volna őket, aki ne beszélt volna velük, akinek legalább egyszer ne lett volna alkalma, hogy megsímogassa őket.

A szeptemberi jelenés napján Lucia így írja le az őket körülvevők tisztelettel teljes rokonszenvét: „Az utakat színültig megtöltötte a tömeg. Mindenki látni és beszélni akart velünk. Nem törődtek már az emberi tekintetekkel. Sokan, sőt tekintélyes emberek, főnemes urak utat törtek maguknak a minket környező tömegen át. Letérdeltek előttünk és könyörögtek nekünk, hogy ajánljuk a Szentszűznek bajaikat. Valaki, akinek nem sikerült közelünkbe jutni, így kiabált messziről: „Az Isten szerelmére, kérjétek a Szűzanyát, hogy gyógyítsa meg nyomorék fiamat! Mások pedig, „gyógyítsa meg az enyémet, aki vak! – az enyémet, aki süket! – hogy térítsen meg egy bűnöst! – hogy adja vissza az egészségemet, mert tüdővésztes vagvok!” A szegény emberiségnek összes nyomorúsága megnyilvánult ott. Némelyek a fák csúcsáról kiabáltak le hozzánk vagy a falakról hajoltak le, ahová felmásztak, hogy lássák, amint arra megyünk. Mi egyeseknek igent mondtunk, másoknak a kezünket nyújtottuk, hogy fölsegítsük őket a porból. A Medencét néhány ember jóságával érthetjük el. Ezek fölajánlották, hogy utat törnek a tömegen át.” Lucia lelki szemekkel néz, és így magyarázza ezt a jelenetet: „Ha most a Szentírásban olvasok azokról a bájos képekről, amelyek az Úr Jézus palesztinai útjairól szólnak, visszaemlékszem a jelenetekre, amelyekben az Úr még olyan kicsi koromban részesített. Visszagondolok azokra a szegény utakra, amelyek Aljustrelből Fatimába és az Iria-Medencéhez vezettek. Köszönetet mondok az Úrnak. Felajánlom neki a jó portugál nép hitét, és azt mondom: ha ez a nép ennyire megalázkodott három szegény pásztorgyermek előtt, csupán azért, mert olyan szerencsések voltak és beszéltek a Szentszűzzel, mit nem tettek volna meg, ha maguk előtt látták volna Jézus Krisztust személyesen?”

Egy napon a három gyermek a Medencéhez vezető úton ment. Egy csoport ember lepte meg őket. Ezek az út kanyarodásánál vártak rájuk. Hogy jobban lássák és hallják őket, Jacintát és Luciát felállították a kis falra. Francisco azonban megsértődött ezért, és nem akarta engedni, hogy megfogják, mintha attól félt volna, hogy leesik. Egy szemben lévő régi fal mögé menekült. Egy szegény asszony meg egy fiatalember letérdeltek eléje, mert látták, hogy nem beszélhetnek vele egyedül, amint azt szerették volna. Arra kérték, eszközölje ki a Szentszűznél az apa gyógyulását és fiának azt a kegyelmet, hogy ne kelljen háborúba mennie. Francisco letérdelt, levette a sapkáját és megkérdezte tőlük, akarják-e elmondani vele a rózsafűzért. Elkezdtek imádkozni. Néhány percen belül az egész tömeg elhallgatott minden kíváncsiskodó kérdéssel. Letérdelt s a szabad égbolt alatt imádkozott. Miután befejezték az imát, az Iria-Medencéhez kísérték a gyermekeket. Útközben egy második rózsafűzért imádkoztak, és a jelenések helyén egy harmadikat; azután elégedetten távoztak. A szegény asszony megígérte, hogy ha a Szentszűz a kért kegyelmeket megadja, akkor vissza fog térni, hogy köszönetet mondjon Neki. És valóban vissza is tért más alkalmakkor. Férje fölgyógyult és ő is velejött.

* * *

Mennyi kegyelmet és mennyi lelki jótéteményt esdettek ki ezek a látomásban részesült gyermekek imáikkal? Imáik hathatóságáról kielégítő képet nyújt Luciának reánk hagyott kevés jegyzete.

Egy bizonyos Emilia asszony egyszer fölkereste Luciát, hogy elhívja Olivalba és Jacinta elkísérje őt. Amint a faluba értek, villámként elterjedt érkezésük híre. Emilia asszony házát rögtön egész kis néptömeg lepte el. A leánykákat látni, kérdezgetni akarták, kegyelmet akartak általuk kérni. Volt abban a kis helyiségben egy jámbor asszony. Ennek az volt a szokása, hogy a rózsafüzért együtt imádkozta szomszédaival, akik vele akartak tartani. Ez eljött és kérte, hogy aznap este Lucia és Jacinta menjenek hozzá, hogy ott mondják el a rózsafüzért. És annyira erősködött, hogy nem volt más megoldás, meg kellett tenni a kedvét. Alig terjedt el ennek a híre, az egész lakosság tömegesen szaladt a jó asszony házába, hogy helyet szerezzen. A két kisleány csak üggyel-bajjal ért oda. Útjuk közben eléjük toppant egy húsz év körüli leány. Zokogva sírt, eléjük térdelt, és úgy kérte őket, térjenek be házába és imádkozzanak el ott egy Üdvözlégy Máriát apja gyógyulásáért. Apja három év óta nem tudott pihenni állandó csuklás miatt. Ilyen jelenetnek ellenállni lehetetlen volt. De mivel már esteledett, – valóban már lámpások fénye mellett folytatták útjukat – Lucia arra kérte Jacintát, hogy maradjon a leánnyal, míg ő elmegy ahhoz a jó asszonyhoz, aki sok néppel együtt várt reá, hogy elimádkozzák a szentolvasót. Mikor később Lucia visszament a leányhoz, Jacintát egy férfival szemben ülve találta. Ez a férfi nem volt öreg, de levert, lesoványodott volt, és sírt a megatottságtól. A házbeliek közül néhányan körülvették. Lucia láttára Jacinta felállt, elbúcsúzott és megígérte, hogy imáiban nem fog róla megfeledkezni. A két kisleány három napra távozott Olivalból. Mikor visszatértek, Emilia asszony házában találkoztak a húsz éves leánnyal. Édesapja is vele volt. Most már javult az arcszíne és elhagyták az idegességnek és rendkívüli levertségének előbbi jelei. Eljöttek, hogy Jacintának köszönetet mondjanak az elnyert kegyelemért. Azt állították, hogy az a kellemetlen csuklás nem tért vissza többé. Mikor később azon a vidéken jártak, a jóindulatú család odaszaladt hozzájuk, hogy köszönetet mondjon. Biztosították őket, hogy az apa teljesen meggyógyult.

Luciának egyik nagynénje Fatimában volt férjnél, a neve Viktória. Ennek egy fia igazi „tékozló fiú” volt. Elhagyta a szülői házat, és egy idő óta senki sem tudta, merre jár. A nagynéni végső elkeseredésében Aljustrelbe szaladt, megkérte Luciát, hogy járjon közbe kegyelemért fia számára. De nem találkozott vele. Jacintához fordult tehát, s ő megígérte, hogy imádkozni fog. Néhány nap elmúltával az ifjú hazatért. Bocsánatot kért apjától, azután Aljustrelbe ment, hogy elbeszélje szerencsétlen viszontagságait:

– Miután elköltöttem mindent, amit elloptam, széltében-hosszában csatangoltam, míg Forres Novasban bebörtönöztek – magam sem tudom, hogyan. Egy kis idő múlva, éjjel sikerült megszöknöm. Szökevényként előttem ismeretlen hegyekben és erdőkben bolyongtam. Azt hittem, teljesen eltévedtem. Attól való félelmemben, hogy ismét elfognak, a viharos éjszaka sűrű sötétségében végső menedékképpen Istenhez fordultam. Térdre borultam, és imádkoztam. Néhány perc múlva Jacinta jelent meg előttem. Kézenfogva az országútra vezetett, és intett, hogy abban az irányban folytassam utamat. Mikor hajnalodott, fölismertem a helyet, ahol voltam. Meghatottan indultam hazafelé. Biztos vagyok benne, hogy Jacinta jelent meg előttem, sőt tökéletesen fölismertem őt.

Akkor Lucia megkérdezte unokahúgát, igaz-e, hogy a fiúval volt. Jacinta határozott „nem”-mel felelt. Azt sem tudta, hol vannak azok az erdők és hegyek, ahol az ifjú eltévedt. Csupán imádkozott és esengve kérte a Szentszűztől a kegyelmet, mert nagyon sajnálta Viktória nénit.

* * *

Franciscóról azt beszélnek, hogy még életében néhány kegyelmet eszközölt ki.

Egyszer, amint Lucia elment otthonról, találkozott Teréz nővérével, aki nemrégiben ment férjhez. Egyik közeli faluban egy asszony kérte meg, hogy szóljon Luciának, járjon közbe a Szentszűznél fia érdekében. Fia fogházban volt és súlyos bűnnel vádolták. Ha nem tudja ártatlanságát igazolni, hosszú rabságra vagy kényszermunkára ítélik. Miután Lucia ezt hallotta, iskolába indult, és útközben elbeszélte két kis unokatestvérének, hogy mi történt vele. Fatimába érkezve Francisco így szólt:

– Figyeljete ide, amíg ti iskolába mentek, én az „elrejtőzött Úr Jézus”-sal maradok és kérem majd tőle ezt a kegyelmet. Iskola után Lucia érte ment és megkérdezte tőle.

– Megmondtad azt az Úrnak?

– Igen, és mondd csak meg Teréz nénédnek, hogy az ifjú hamarosan kiszabadul – felelte.

És így is történt. Néhány nap múlva hazatért és 13-án egész családjával a Medencébe ment, hogy a nyert kegyelemért köszönetet mondjon a Szentszűznek.

Egy más alkalommal Lucia és Jacinta látták, hogy egy csoport ember közeledik házukhoz. Hogy a kérdezetés kellemetlenségétől szabaduljanak, otthagyták Franciscót és elbújtak egy kádban. Akkor jöttek elő, amikor már mindenki elment, és megkérdezték Franciscót, hogy mi történt.

– Sok nép volt itt, és azt akarták, hogy mondjam meg nekik, hol vagytok. De én magam sem tudtam. Azért kívántak látni titeket, hogy sok mindent kérhessenek tőletek. Volt ott egy asszony is, aki egy beteg gyógyulását és egy bűnös megtérését óhajtotta. Majd gondom lesz rá, hogy ezért imádkozzam. A többiekért imádkozzatok ti, mert sokan voltak.

Kevéssel Francisco halála után visszatért ez az asszony. Megkérdezte, hol a sírja, mert köszönetet akart mondani a nyert két kegyelemért. Lucia egy másik kis esetet is elbeszél. Egy napon Francisco szobájában egy Marianna nevű szegény asszony lépett. Szomorú volt, mert férje elűzte a házból fiát. Azt óhajtotta, hogy kibéküljenek. Francisco vidáman felelte neki:

– Legyen nyugodt, hamarosan az Égben leszek, és amint odaérek, rögtön kérni fogom a Szentszűztől ezt a kegyelmet.

Történt, hogy azon a délutánon, amikor Francisco meghalt, a fiú másodszer is bocsánatot kért apjától (első alkalommal nem akarta elfogadni a kiszabott föltételeket), megalázkodott, és alávetette magát mindannak, amit apja akart. Így helyreállt a családi béke.

Ilyen kis történetek megerősítik a gyermekek életszentségének hírét és imáik valóban rendkívüli hatóságát. Bizonyítják, hogy az Ég meghallgatta imáikat. Megadta azokat a kegyelmeket, amelyek Fatimából mind több áldással és örömmel árasztják el az egész világot.